

Anul XII
Nr. 23
APRILIE
2022

REVISTA PAROHIEI ORTODOXE
SFÂNTUL NICOLAE DIN ZÜRICH

DOXOLOGIA

*“Cred, Doamne, și mărturisesc că Tu ești cu adevărat
Hristos, Fiul lui Dumnezeu cel viu...”*

«Cerurile după cuviință să se veselească, și pământul să se bucure...»

Biserica, prin învățătura și slujirea ei, atunci când se referă la Învierea Domnului Hristos, folosește cuvântul „Paște” (trecere), în special în forma sa de plural „Paști”, de exemplu, „Sfintele Paști”, „Duminica Sfintelor Paști”, „sărbătoarea Sfintelor Paști”, „slujba Sfintelor Paști”, etc., deoarece sărbătorim și trăim două învieri: Învierea Domnului și învierea oamenilor. În Învierea lui Hristos este cuprinsă și învierea noastră, iar Învierea Domnului devine izvor și funda-

ment al învierii și al vieții noastre (I Corinteni 15, 12-20).

Învierea Mântuitorului Hristos este evenimentul central și unic al Istoriei în trăirea și viața Bisericii, care luminează „din interior” toate făpturile, de la om până la întreaga creație, înălțându-le la un nivel superior de existență. Părintele Dumitru Stăniloae († 1993) afirma că „Biserica este locul în care se înaintează spre înviere” și că biserica este „laboratorul învierii”. În perioada pascală cântăm în biserică la slujbe frumosul și înălțătorul Canon al Învierii, iar la finalul cântării întâi zicem: „Cerurile după cuviință să se veselească, și pământul să se bucure, și să prăznuiască toată lumea cea văzută și cea nevăzută: că a înviat Hristos, veseliea cea veșnică”. Emoția dominantă în textul liturgic este cea a bucuriei, condiționată de biruința lui Hristos asupra morții. Cântarea exprimă o emoție activă. Verbul-cheie după a învia este a se bucura. Canonul Învierii abundă în verbe la modul conjunctiv și imperativ, trezind făptura din amorțire. Tot universul este îndemnat să ia parte la acest eveniment luminos.

Canonul Învierii este mărturia Bisericii, prin care este proclamată bucuria Învierii Domnului. Acest Canon este o ilustrare a locului pe care îl ocupă iconografia în Biserica Ortodoxă, în expresia sa bizantină, ca mijloc de împrumutare a adevărilor de credință. Autorii cărora le atribuim în mod tradițional acest poem liturgic celebru sunt Sfinții Grigorie de Nazianz († 390) și Ioan Damaschinul († 749). Prin caracterul său poetic, dar și riguros dogmatic al expresiilor sale, Canonul Învierii contribuie într-o mare măsură la crearea unei atmosfere inconfundabile de sărbătoare și înălțare sufletească. Cântarea bisericească prezintă experiența acestui început de comuniune deplină, ca o pornire a credincioșilor de a se îmbrățișa, de a privi ca frați și pe dușmani, de a-i ierta și a-i iubi, prăznuind împreună Învierea.

Din Lumina Învierii Domnului Hristos se aprinde și lumina sufletelor noastre. Astăzi vedem cu ochii cei tainici ai inimii că Dumnezeu este Lumina, iar în această lumină tainică sunt cuprinse toate frumusețile darurilor cerești împărtășite nouă: bunătatea, iertarea, iubirea milostivă, părinteasca purtare de grijă. Astăzi cunoaștem că păcatul și lucrările celui rău ne-au despărțit și ne-au înstrăinat de lumina cea neapropiată a vieții Preasfintei Treimi. Astăzi ne bucurăm cu adevărat că în acest întuneric al egoismului și al morții în care zăceam cu toții a strălucit Lumina dumnezeiască prin Trupul răstignit și înviat al Mântuitorului și ne-a izbăvit pe noi de robia morții și a diavolului. Nu doar Pătimirile și Moartea Lui pentru noi ne copleșesc, ci, mai ales, faptul că, înviind El și înălțându-Se la Cer, de-a dreapta Tatălui, rămâne împreună cu noi, în Taina Bisericii, până la sfârșitul veacurilor, prin Sfântul Duh, Care vine la noi ca Lumina plină de viață cerească, ca să ne ridice și pe noi la viața Lui, în Împărăția Lui.

Lumina Învierii este însăși viața și iubirea lui Dumnezeu împărtășită nouă, oamenilor, care ni se arată ca lumină pentru a o vedea, pentru a o cunoaște și a o înțelege ca fiind Izvorul a multe și nesfârșite daruri

cerești. Dragostea nemărginită a Ziditorului vrea să cuprindă și sufletele noastre prin frumusețea Feței Lui pline de Lumină. Chipul plin de slavă al Mântuitorului, văzut de Sfinții Apostoli pe Muntele Tabor, apoi de sfințele femei mironosițe, după Înviere, ne vorbește despre dragostea vie și personală a lui Dumnezeu pentru noi, despre o iubire care a venit la noi ca Lumina pentru a umple de sens viața noastră. Astăzi înțelegem și simțim cu toții, mai mult ca oricând, că iubirea lui Dumnezeu este Lumina care ne dă putere să ne ridicăm din întunericul egoismului patimilor pentru a simți dragostea Lui jertfelnică. Știm acum că, doar umblând „întru Lumina Lui, vom vedea lumină” (Ps. 35, 9), și, dacă vom merge „în Lumina Feței Lui” (Ps. 88, 16), această Lumină a Învierii va deveni și pentru noi izvor de har și de sfințenie.

Lumina Învierii ne strălucește nouă prin Trupul lui Hristos, în Sfânta Euharistie, și prin Fața Lui preacurată, pe care o vedem în sfintele icoane, în care se cuprind concentrat toate cuvintele Sale, întreaga Sa iubire mântuitoare pentru noi. Așadar, lumina Învierii, care sălășluiește tainic în sufletele noastre, o înnoim mereu prin împărtășirea cu Sfintele Taine, prin nevoițele duhovnicești, prin dobândirea virtuților, pentru a deveni mădulare vii și martori ai Învierii Sale. Lumina Învierii Domnului nostru Iisus Hristos, ca dar al iubirii dumnezeiești mântuitoare pentru noi, constituie mereu șansa unui nou început, precum și singura noastră nădejde în vremurile tulburi pe care le trăim.

Învierea Domnului Hristos ne arată, tuturor, rostul dumnezeiesc al vieții noastre. Oricâte suferințe am avea, oricâte încercări ar veni peste noi, oricât de mult am fi copleșiți de necazuri, ziua de Paști rămâne, pentru noi, lumină, speranță și mângâiere de la Hristos cel Înviat, dăruind un sens mântuitor tuturor încercărilor vieții noastre. Atmosfera aceasta plină de pace și de fericire a acestei nopți sfinte definește existența noastră de creștini. Astăzi, lumina pe care o purtăm în suflete și bucuria acestui praznic strălucesc pe fețele noastre, iar mulțimea de făclii luminoase care înconjoară bisericile noastre umplu lumea întreagă de bucurie și de încredere în ajutorul Celui care a pățimit, a murit și a înviat pentru noi. Cu smerenie și cu credință am venit, asemenea femeilor mironosițe la mormânt, ca să primim în inimile și în viețile noastre darul Luminii cerești, pe Iisus Hristos cel Răstignit și Înviat, și astfel, prin iubirea Lui mântuitoare, să ne putem ierta unii pe alții, să refacem comuniunea cu Dumnezeu și cu semenii noștri.

Astfel, luminați de harul Învierii, vom înțelege că viața noastră este darul lui Dumnezeu și o vom trăi ca o cale către Împărăția Lui cea veșnică. Viața noastră, a creștinilor, trebuie să fie o cale a luminii, o cale spre care privește pururea Fața Domnului. Să nu uităm să căutăm, prin iubire milostivă, „Fața lui Hristos cel Înviat” în cel de lângă noi. Căci fiecare semen este o icoană a lui Dumnezeu întoarsă spre noi, care ne cheamă la bunătate, la blândețe, la răbdare, la facere de bine. În bucuria noastră de acum, să nu uităm de cei aflați în suferințe, în necazuri, de cei îndoliați, de cei bolnavi din spitale sau de la casele lor, de cei singuri, de copiii orfani sau părăsiți, de cei săraci, dar și de toți cei care sunt împietriți de necredință. Tuturor acestora, harul Învierii Domnului să le fie sprijin și întărire, vindecare și mângâiere, lumină și mântuire.

Aceasta este ziua Învierii Domnului, ziua cea neînserată, „pe care a făcut-o Domnul ca să ne bucurăm și să ne veselim în ea”. Cu toții suntem astăzi în Ierusalimul ceresc, peste care slava Domnului a răsărit. Cu toții săltăm și ne bucurăm sufletește, căci întru Lumina Feței Domnului nădăjduim că vom vedea Lumina vieții veșnice.

Hristos a Înviat!

Pr. Romică Nicolae Enoiu

SCRISOARE PASTORALĂ LA ÎNVIEREA DOMNULUI

„...NIMENI SĂ NU SE TEAMĂ DE MOARTE, PENTRU CĂ NE-A IZBĂVIT PE NOI MOARTEA MÂNTUITORULUI” (Sf. Ioan Gură de Aur)

CĂTRE TOT CLERUL, CINUL MONAHAL ȘI POPORUL DREPTSLĂVITOR DIN ÎNTREAGA ARHIEPISCOPIE

Preacuvioși și Preacucernici Părinți,
Preacuvioase Maici,
Iubiți frați și surori,

Hristos a Înviat!

Sărbătoarea cea plină de lumină a Învierii Domnului este cea care dă sensul adevărat al vieții noastre creștine. Din ea ne luăm dorința de a trăi veșnic cu Dumnezeu. Însă Învierea, în care toți nădăduim, trece prin Crucea Fiului Său, în care iubirea dumnezeiască și necondiționată pentru umanitate se revarsă asupra lumii întregi. Dumnezeu-Tatăl ne încredințează că orice cruce a noastră își găsește alinare în Crucea Fiului Său. Orice rană a sufletului își găsește vindecarea în rănilor din mâinile și picioarele și coasta Lui, străpunse pe Cruce. Orice zbcium al sufletului pus înaintea Cruci, îl ia asupra Lui și nu ne lasă singuri, Crucea fiind iubirea până la moarte pentru noi, cea care înțelege tot, asumă tot, poartă tot și „ne unește într-un trup, omorând prin ea vrășmășia, apropiindu-ne de Dumnezeu-Tatăl, într-un Duh„ (cf. Efesenii 2, 16-18).

Pentru orice păcat pus înaintea Crucii Lui, Hristos a strigat către Tatăl Ceresc „Părinte, iartă lor, că nu știu ce fac” (Lc 23,34), iar tâlharului de-a dreapta Lui, care și-a recunoscut păcatele și L-a rugat să nu îl uite, i-a spus, iertându-l „...astăzi vei fi cu Mine în Rai” (Lc 23,43).

Orice neputință a noastră, încredințată lui Hristos, pe Cruce, Părintele Ceresc o primește și face din ea pași spre Împărăție. Toate ale noastre găsesc mângâiere în dragostea Lui, răstignită. Nu în sensul că le face să dispară, ci că le asumă, le întoarce în binecuvântare, așa cum a făcut cu propria Sa Cruce, încărcată, copleșită de păcatele, nedreptățile, neputințele și rănilor noastre, din care ne izbăvește prin Moartea și Învierea Sa. Cel Care ne apără în fața morții și aduce iertarea de păcate nu este un om oarecare, este Însuși Dumnezeu, înaintea Căruia porțile iadurilor noastre lăuntrice și a iadului celui mare și nemilos care încearcă să ne înghită cu orice preț, se sfărâmă.

O neputință însă greu de purtat de-a lungul vieții noastre este frica, care ne însoțește în diferite forme, de-a lungul vieții. Însă cea mai mare, și din care aproape toate fricile își au rădăcina, este frica de moarte. Precum ucenicii s-au înfricoșat din cauza valurilor mării în furtună, așa și noi ne înfricoșăm de valurile furtunilor de toate felurile, din interior și din exterior, care cuprind nemiloase

corabia vieții noastre. Când Apostolii erau cu Iisus în corabie pe marea agitată, cu valuri mari, i-a cuprins frica morții. Deși El era cu ei, frica a fost mai mare decât credința. „... Iar El, sculându-Se, a certat vântul și valul apei și ele au încetat și s-a făcut liniște.” (Lc 8, 24)

Iisus liniștește marea și face să tacă valurile, încredințare adusă lor și nouă și tuturor, că El este Cel Care poate aduce liniștire și eliberare de frica de moarte care stăpânește inimile învolburate, în căutare de liman.

Iubiți Credincioși,

Frica de moarte pe care a trăit-o Domnul Hristos, pe Cruce, strigându-o înaintea Părintelui Ceresc: „Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, pentru ce m-ai părăsit?” (Mt 27, 46), nu a fost doar frica Sa, ci a fost frica întregii omeniri, din toate timpurile și din toate locurile, de la Adam și până astăzi - până la cel care moare singur și neajutorat, printre străini și oameni indiferenți - pe care a luat-o asupra Sa.

A trăit Iisus frica noastră de moarte, văzută și cunoscută încă din primul moment al venirii noastre pe lume, cu primul pas făcut în lumea aceasta începând drumul spre ea, ca singura certitudine, dar cu toate acestea străină de ceea ce Dumnezeu a pregătit pentru omul pe care l-a creat după chipul și asemănarea Lui. A devenit Om ca să trăiască cu noi frica noastră de moarte și să ne elibereze de jugul ei prin Cruce și prin moartea Sa, dându-Se pe Sine mântului, din care Se va ridica triumfător asupra ei, a treia zi.

Și Sfântul Ioan Gură de Aur ne spune, în ziua Învierii: „...Nimeni să nu se teamă de moarte, pentru că ne-a izbăvit pe noi moartea Mântuitorului; a stins-o pe ea, Cel ținut de ea. Prădat-a iadul, Cel ce S-a pogorât la iad; umplutu-l-a de amărăciune, fiindcă a gustat din trupul Lui.” Să ne temem însă de păcat, el este aducător de moarte, și nu moarte trupească, ci moarte sufletească.

Prin Crucea, Moartea și Învierea Domnului Hristos știm de acum că orice neliniște lăuntrică, orice grijă, orice neputință, tot ceea ce generează în viața noastră frică de moarte, în Hristos Cel răstignit

și înviat, își găsește lumina. Mântuitorul a luat totul asupra Lui, îndemnându-ne să avem grijă să creștem în credință în cuvântul Lui, pentru că El este Prietenul nostru, Care ne însoțește de-a lungul vieții, până la trecerea din lumea aceasta, dacă facem ceea ce ne cere. „...Să vă iubiți unul pe altul, precum Eu v-am iubit... Voi sunteți prietenii mei, ne spune El, dacă faceți ceea ce vă poruncesc.” (Ioan 15, 12 și 14) „De moarte să nu ne mai temem, ci de păcat. Nu moartea a născut păcatul, ci păcatul ne-a născut nouă moarte, iar moartea este plata păcatului”, ne spune Sfântul Ioan Gură de Aur. Doar păcatul ne mai poate despărți de Hristos Cel înviat. Dar și pe acesta, pe care cu toții îl avem, să îl punem fără teamă la picioarele Lui; El l-a spălat din sufletul nostru pe Cruce, să nu ne mai fie teamă.

Iubiți frați și surori,

Să ne purtăm unii pe alții în rugăciune și să păstrăm neştirbită unitatea credinței noastre. Este încă un an cu multe restricții, iar aceste restricții, cauzate de pandemia care s-a instalat de ceva timp, afectează direct comunitățile noastre, neputându-ne întâlni în număr mare în biserici. Dar putem rămâne în legătură cu preoții și comunitățile prin multe mijloace.

Toate grijile și preocupările să le punem în rugăciune înaintea lui Dumnezeu Cel Bun și milostiv, iubitorul de oameni, fiind la rândul nostru buni și milostivi, împărțind în jurul nostru bunătața și iubirea pe care Dumnezeu le-a pus în noi din abundență, neuitându-i pe toți cei care se străduiesc să facă viața noastră mai bună, care se străduiesc să găsească soluții pentru toate bolile și pericolele care ne fac astăzi viața mai grea și mai nesigură.

În toate să cerem ajutorul și binecuvântarea Celui ce ne-a adus, nouă și lumii întregi, bucuria și lumina prin Învierea Sa din morți, și ne-a încredințat de dragostea Lui fără margini.

Sfintele Sărbători de Paști să vă aducă tuturor sănătate trupească și sufletească, bucurie, pace, nădejde și dragoste!

Al vostru către Hristos Cel înviat împreună rugător și de tot binele doritor,

† Mitropolitul Iosif

Paris, Învierea Domnului

Rugăciunea Părintelui Arsenie Boca

„Preacurată Născătoare de Dumnezeu, casa pe care Înțelepciunea lui Dumnezeu Siesi și-a zidit-o, dătătoarea darurilor duhovnicești, ceea ce de la cele lumești la cele dinainte de lume mintea noastră o înalți și pe toți la cunoștința înțelepciunii îi ridici.

Primește această cântare de rugăciune de la noi, nevrednicii robii Tăi, care cu credință și cu smerenie ne închinăm în fața Preacinstitei Tale icoane! Înduplecă-L pe Fiul Tău și Dumnezeu nostru să le dea mai marilor noștri înțelepciune și putere, judecătorilor dreptate și necăutare la fața omului, păstorilor înțelepciune duhovnicească, râvnă și bună pază a sufletelor noastre, învățătorilor smerită înțelepciune, fiilor ascultare și nouă tuturor Duhul chibzuinței și al evlaviei, duhul smereniei și al blândeții, duhul curăției și al adevărului.

Și acum, Maică Prealaudată, dă-ne buna sporire a minții, pe cei aflați în vrajbă și în dezbinare împacă-i, unește-i și pune între ei o legătură de iubire nedespărțită, pe cei rătăciți din nesocotință întoarce-i spre lumina adevărului lui Hristos, povățuiește-i frica de Dumnezeu, înfrânarea și hărnicia, dă-le cuvântul înțelepciunii și cunoștințe folositoare de suflet celor ce le cer, luminează-ne cu bucuria cea nepieritoare, Ceea ce ești mai cinstită decât Heruvimii și mai slavită decât Serafimii.

Iar noi, văzând faptele minunate și preachibzuita înțelepciune a lui Dumnezeu în lume și în viața noastră, să ne înstrăinăm de deșertăciunea pământească și de prisositoarele griji lumești și să ne ridicăm mințile și inimile noastre spre cer, pentru ca, prin ocrotirea și ajutorul Tău, laudă, mulțumire și închinare pentru toate să-i aducem Întreit Slăvitului Dumnezeu și Ziditorul tuturor, acum și pururea și în vecii vecilor. **Amin!**”

HRISTOS A ÎNVIAT

de Preot Alexei Mateevici

Se așternuse piatra pe proaspătul mormânt
Și noaptea coborâse, acoperind cetatea.
Se liniștise neamul vânzării pe pământ
Era o taină mare... minune-apropiată.

Au stat tăcuți de pază cei doi ostași străjari
Ne-atingi de măreția adâncurilor firii,
Nepresimțind venirea minunii celei mari
Ce-avea să schimbe fața și rostul omenirii.
Și iată miezul nopții, de stele-mpodobit;
Un tunet lung s-aude, pământu-n el vuieste,
Adânci puteri îl mișcă, izbindu-l. Zguduit,
Mormântul se deschide: Scriptura se-mplinește.

Lumini lucesc la gura mormântului deschis,
Întunecimea piere o clipă-n toată firea...
Hristos învie!... Paznici, să fie vouă vis,
Lumina vă orbește, v-a înlemnit uimirea!

Lumină din lumina cerescului cuprins
Lucesc-acum pe chipu-I, Îl-nalță biruința.
Și, lepădând pământul, îi lasă foc nestins
Pe calea mântuirii: nădejdea și credința.

Cu moartea Sa, pe cruce murind nevinovat,
Ne-au dat El nouă pildă a mării jertfi de Sine,
Cu moartea Sa pe moarte călcând au înviat
Spre învierea vieții în faptele de bine.
Cântați cu bucurie acelu Ce-au scăpat
Pe om și omenirea de moarte sufletească.
Îi Paștele! Viață! Hristos au înviat!
Iubire între oameni și pace să domnească!

URCUȘUL INTERIOR

Doar inima curățită de patimi este „văzătoare” (Matei 5, 8), și doar ea poate descoperi „profundzimile” vieții pe care mintea nu le poate pătrunde. Asta înseamnă că „adevărata vedere a omului vine din inimă și nu din creier” (Mitropolitul Antonie Bloom al Surojului, „Despre credință și îndoială”).

Dovada concretă sunt sfinții, mulți dintre ei oameni „simpli”, fără cultura lumii, dar învățați întru toate și „văzători” prin Duhul Sfânt.

Dintre cele create, nimic nu este mai adânc decât inima omului.

Inima este „centrul vieții noastre spirituale”, nu intelectul, așa cum am fost „învățați” de-a lungul timpului. Intelectul poate fi „educat ușor”, dar și manipulat ușor, însă inima este un „organ complex”, care necesită o „artă a educației”, asemănată de Sfântul Teofan Zăvorâtul cu „arta muzicianului care își acordează instrumentul” (Mitropolitul Antonie de Suroj, „Taina vindecării”).

Acest adevăr îl arată însuși Dumnezeu care ne cere inima, nu inteligența, „talentele” noastre, bogățiile adunate..., zicând: „Dă-mi, fiule, mie inima ta” (Pilde 23, 26).

Inima este „locul” de unde începe „urcușul interior” spre întâlnirea cu Dumnezeu și cu sine, un „pelerinaj” tainic care asumă fiecare pas făcut pe calea mântuirii, și care nu se reduce la câteva impresii de călătorie sau poze postate pe rețelele de socializare.

Inima nu poate fi „măsurată”, deoarece ea se deschide în „profundzimile dumnezeirii” (Mitropolitul Antonie de Suroj, „Dumnezeu și omul”).

De aceea, inima unui sfânt nu se închide în sine și nici nu evită oame-nii, ci are puterea să-i cuprindă și să-i odihnească deopotrivă pe toți, prieteni și vrăjmași.

Puțini sunt cei care au „deschiderea inimii”, ca o necuprinsă îmbrățișare. Ea este un dar dumnezeiesc, rod al Sfântului Duh, iar cel care l-a dobândit se arată tuturor drept și cu fața luminată de bucurie.

Să ne rugăm bunului Dumnezeu să nu îngăduie ca inimile noastre să se „răcească”, ci să ne dea fiecăruia o „inimă nouă și largă”, deschisă iubirii necondiționate, capabilă să aline suferințele lumii.

Sfânta Scriptură ne vorbește despre crearea unei inimii noi: „Vă voi da inimă nouă și duh nou vă voi da; voi lua din trupul vostru inima cea de piatră și vă voi da inimă de carne (Iezechiel 36, 26).

Această lucrare se săvârșește în trei etape și este prezentată în Psalmul 50. Mai întâi inima păcătosului este „nimită”, apoi omul este „spălat și purificat în interior”, pentru ca în cele din urmă să primească Duhul Sfânt. Din păcate, ceea ce caracterizează de multe ori relația noastră cu Dumnezeu și cu semenii este „inima de piatră”, adică un monolog „sterp” în care interlocutorul nu contează, doar în măsura în care ne ascultă cu obediență, ne confirmă părerile și realizările „mărețe”, ori ne ajută să ne împlinim propriile hatâruri.

Într-un final binecuvântat, când nimeni nu se va mai da mare, Dumnezeu ne va întreba franc: „Ai avut inimă de om sau în locul inimii ai avut o piatră? Dacă ai fi avut în tine o dragoste omenească, aceasta ar fi putut înflori pe măsura dragostei divine” (Mitropolitul Antonie de Suroj, „Taina vindecării”). Poate ar trebui să luăm aminte la ceea ce înseamnă „răceala inimii”, o stare lăuntrică diavolească care intră până în oase, și care te face „respingător, nemulțumitor, nefolositor, și-ți otrăvește sufletul. Îți stinge orice dispoziție pentru acțiune, creație, ofertă, jertfă. Te face povară a lumii, și nu vultur al duhului” (Arhim. Arsenie Kotsopoulos, „Lucrări minunate ale harului. Eroi contemporani ai duhului”).

Sfântul Vasile cel Mare spune că inima este „rădăcina vieții”, dar dacă mintea nu o păzește, ci se învoiește cu momelile păcatelor, atunci inima

se face „izvor al morții”, loc al „puterilor afară de fire”, adică al patimilor.

Păcatele și patimile se numesc „afară de fire”, pentru că nu au fost create de Dumnezeu și nici nu au fost de la început în om.

Inima este „centrul puterilor firești” ale omului (puterea nutritivă, seminală, crescătoare...), precum și „centrul puterilor sufletești” (rațiunea, cuvântul sau puterea cuvântătoare, voința, simțirea sau puterea pof-titoare, mânia), puteri care s-au întunecat și pervertit prin păcate în îmbuibare, curvie și preacurvie, minciună, ură, răzbunare...

De asemenea, inima este „centrul suprafiresc”, adică „centrul duhov-nicesc” al darurilor Sfântului Duh și al tuturor faptelor bune.

Dacă punem mintea „străjer” la poarta inimii, adică gândul cel bun, atunci el nu va lăsa să intre înlăuntru păcatele prin cele cinci simțuri, iar patimile din inimă le va opri, ca să nu se prefacă în păcate („Lumina și faptele credinței - convorbiri duhovnicești între Părintele Cleopa Ilie și Părintele Ioanichie Bălan”).

Din Sfânta Scriptură cunoaștem că păcatele își au „sediul” în inimă, după cuvântul Mântuitorului Iisus, care zice: Din inimă ies: gânduri rele, ucideri, adultere, desfrânări, furțișaguri, mărturii mincinoase, hule (Matei 15, 19).

Părintele Matta El-Maskîne vorbește despre existența a „două inimii” în om: una care exprimă exact starea lui și alta „contrafăcută”, de unde ies „gândurile, cuvintele și acțiunile simulate”, care nu exprimă starea reală a omului.

Asta înseamnă că diavolul, pe lângă faptul că „murdărește” inima cu rele și cu patimi, transformând „comoara inimii în vizuina răului”, adaugă o a doua inimă, care simulează virtutea pentru a masca răul (Mitropolitul Antonie de Suroj, „Taina vindecării”).

După Sfântul Botez, harul se sălășluiește în „centrul inimii”, în timp ce diavolul lucrează din afara ei. Faptul că atât gândurile bune, cât și cele rele pornesc din inimă, nu înseamnă că harul și diavolul se află în același timp în ea.

Inima nu rodește prin fire cugetările rele, ci amintirea răului i s-a făcut deprindere din pricina rătăcirii dintâi. Însă cele mai multe și mai rele gânduri le zămislește din răutatea dracilor, pe care le simțim ca și când ar ieși din inimă (Părintele Gheorghe Ghelasie).

Poate vom înțelege vreodată că valoarea noastră, ca oameni, se identifică cu valoarea inimii, ceea ce ne arată că viața personală și întreaga istorie a omenirii stă sub semnul dorinței firești de a iubi și de a fi iubit.

A iubi cu adevărat implică detașarea de sinele egoist și de obiecte, atitudine care se vede în dăruirea dezinteresată, până la capăt, după modelul Mântuitorului Iisus, Dumnezeu Omul care ne iubește pe toți la modul absolut și care S-a intrupat ca să ne vindece sufletele de falsele iubiri.

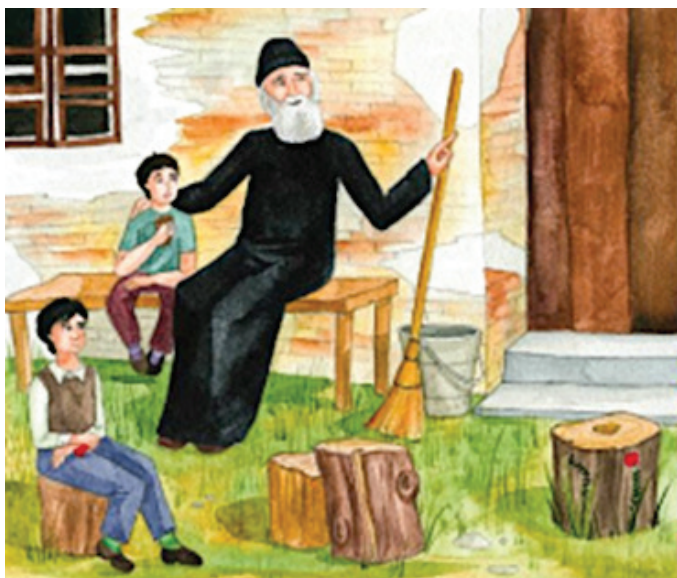

Sorin Lungu

Lăsați copiii să vină la Mine!

Bucuriile și greutățile copiilor

- Părinte, am observat că pruncii zâmbesc în timpul Sfintei Liturghii.
- Asta nu o fac numai în timpul Sfintei Liturghii. Pruncii sunt într-o permanentă legătură cu Dumnezeu, deoarece nu au griji. Ce a spus Hristos despre ei? „Îngerii lor în ceruri pururea văd fața Tatălui Meu, Care este în ceruri”. Copiii mici au comuniune cu Dumnezeu și cu îngerul lor păzitor, care este mereu lângă ei. În somnul lor uneori râd, alteori plâng, pentru că văd diferite lucruri. Deseori îl văd pe îngerul lor păzitor, care îi mângâie, îi prinde de mânuțe, iar aceștia râd, alteori văd pe diavol sub diferite chipuri urâte și plâng.
- Dar de ce se apropie diavolul de prunci?
- Aceasta îi ajută să caute protecția mamei. Căci de nu ar exista această frică, pruncii nu ar simți nevoia să alerge în brațele mamei lor. Pe toate le îngăduie Dumnezeu pentru binele nostru.
- Cele pe care copiii le văd atunci când sunt mici, le mai țin minte când cresc mari?
- Nu, le uită. Dacă ar ține minte copilul de câte ori l-a văzut pe îngerul său păzitor, ar cădea în mândrie. De aceea, le uită atunci când crește mare. Dumnezeu în toate lucrează cu înțelepciune. Astăzi am văzut un copil ca un îngerăș. „Unde îți sunt aripioarele?” l-am întrebat, dar nu a știut ce să-mi răspundă. Îngerul păzitor ocrotește mereu copiii.
- Părinte, de ce Dumnezeu îi dă fiecărui om câte un înger păzitor, de vreme ce El Însuși ne poate ocroti?
- Faptul că Dumnezeu rânduieste fiecăruia înger păzitor arată grija deosebită a lui Dumnezeu pentru făptura Sa și trebuie să-I fim recunoscători pentru aceasta. Îngerii ocrotesc în mod deosebit pe copiii cei mici și încă cu câtă grijă îi păzesc! Odată doi copii se jucau pe un drum. Unul dintre ei a luat o piatră în mână și a vrut să-l lovească pe celălalt în cap. Acela însă nu vedea ce vrea să facă prietenul său. Dar în ultima clipă se vede că îngerul său l-a făcut să vadă ceva, a sărit într-o parte și piatra nu l-a lovit.
- Îngăduirea copiilor este necesară până la maturizarea lor?
- Copiii trebuie să simtă sfaturile ca pe o mare necesitate, mai ales în vârsta critică a adolescenței, pentru a nu aluneca pe povârnișul cel dulce al plăcerilor lumești care umplu sufletul de neliniște și îl depărtează de Dumnezeu pentru veșnicie. Trebuie să intre în noima ascultării. Să

înțeleagă că în ascultarea față de părinți se ascunde interesul lor propriu și astfel să asculte cu bucurie și să se miște liber în spațiul duhovnicesc.

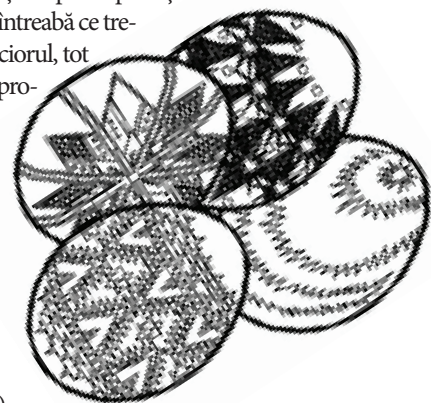
Vedeți cum îngădăm libertatea copilului mic? Embrionul este îngădit nouă luni în pântecul mamei. Pe noul-născut îl bagă în leagăn. Apoi, după cinci-șase luni îi pun și gârduț. Când crește mai mare nu este lăsat singur afară, ca să nu se lovească sau să cadă de pe vreo scară. Căci de va fi lăsat liber, va cădea și va muri. Toate acestea sunt absolut necesare pentru a crește copilul în siguranță. Se pare că îl lipsesc de libertate, dar fără aceste măsuri ar fi fost în primejdie să moară din prima clipă. Copiii însă nu înțeleg, nici atunci când sunt mici că au nevoie de îngădire, dar nici atunci când cresc mai mari că au nevoie de altfel de îngădire, și pentru aceasta cer libertate. Dar ce fel de libertate poate fi aceasta? Libertate pentru a se schilodi? Însă prin libertatea aceasta ajung la distrugere.

Copiii trebuie să înțeleagă că până la terminarea studiilor lor, până atunci când își vor lua diploma și până când se vor maturiza și vor ajunge oameni în toată firea, au trebuință de o oarecare îngădire. Pentru că de se vor schilodi chiar și numai o singură dată, se vor distruge. Trebuie să simtă îngădirea ca pe o nevoie, ca pe o binecuvântare a lui Dumnezeu, și astfel să fie recunoscători părinților lor pentru aceasta. Să înțeleagă că ceea ce fac părinții o fac din dragoste, nici un tată sau vreo mamă nu și-au îngădit vreodată copilul din răutate. Și deși părinții îi constrâng puțin mai mult pe copii, totuși în aceasta se ascunde multa lor dragoste.

Și o fac cu intenție bună, ca ei să fie atenți și să nu fie expuși la primejdii. Se poate ca un grădinar pentru mai multă siguranță să lege cu sârmă copăcelul pe care îl plantează și astfel să se rănească puțin, dar Bunul Dumnezeu, văzând că se rănește coaja copăcelului, îi închide rana în scurtă vreme. Și dacă Dumnezeu închide rana copăcelului, cu atât mai mult se va îngriji de făptura Sa. Adică, dacă părinții l-au strâns pe copil puțin mai mult și s-a rănit puțin, oare nu-l va vindeca Dumnezeu?

Iar copiii trebuie să discute cu părinții lor și să le spună gândurile. Așa cum monahul în mănăstire are pe starețul său, căruia îi spune gândurile sale și astfel se ușurează, la fel și copilul trebuie să aibă o apropiere sufletească de părinții lui. În mod normal copilul trebuie să se mărturisească mai întâi mamei și apoi duhovnicului. Deoarece, precum atunci când copilul se lovește la picior părinții merg împreună cu el la medic și îl întreabă ce trebuie să facă pentru a se vindeca piciorul, tot astfel ei trebuie să știe și ce fel de probleme îl frământă pe copil, pentru a-l ajuta. Dacă acesta își spune problemele sale sufletești numai la duhovnic, atunci cum vor putea părinții să-l ajute, neștiind ce anume îl preocupă?

Sfântul Paisie Aghioritul (extras din cartea „Viața de familie”)

Hristos a Înviat!

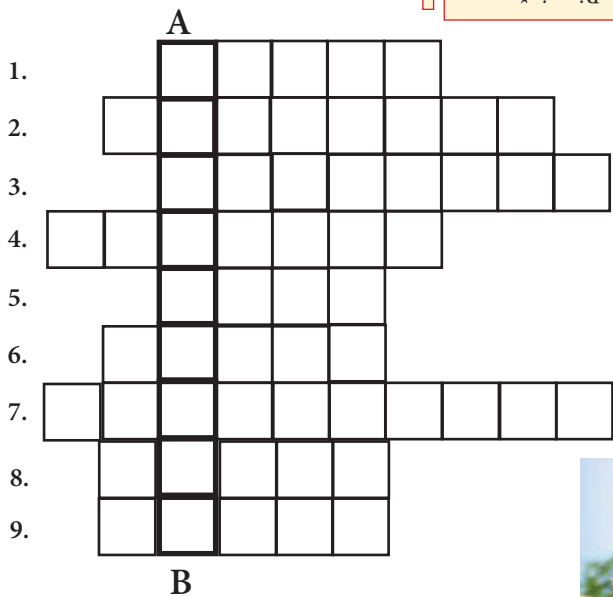
Sărbătoarea primăverii,
Sărbătoarea Învierii
Sărbătoarea luminilor,
Bucuria creștinilor...
Sfintele Paști

E fragil, e colorat,
Poate fi și-ncondeiat,
E simbol al Paștilor
Bucuria copiilor...
Oul de Paști

Rebus Pascal

Descoperiți pe verticală A-B ce sărbătorim la 40 zile după Înviere.

Clopote răsună,
Creștinii se adună
În casa Domnului,
Să se roage Lui.
Sfânta Biserică

1. Este Mântuitorul lumii.
2. Sărbătoarea numită „Praznic al Praznicelor”
3. Ucenicii Domnului Hristos se numesc...
4. Mântuitorul a fost răstignit pe Dealul...
5. Apostolul care s-a îndoit de Învierea Domnului...
6. Schimbarea la Față a fost pe Muntele...
7. Domnul Iisus s-a arătat după Înviere întâi Femeilor...
8. Cum este numit Mântuitorul în Vechiul Testament?
9. Cine a fost înviat în sâmbăta Florilor?

Istoria a două cântări bisericești (III)

Rugăciunea lui Iona (Iona 2, 3-10)

Irmosul cântării a 6-a din Canonul cel Mare:

**„Strigat-am cu toată inima mea
căt-re înduratul Dumnezeu
și m-a auzit din iadul cel mai de jos;
și a scos din stricăciune viața mea.”**

Acest irmos este inspirat din cântecul de mulțumire al profetului Iona către Dumnezeu, după ce a fost scos din pântecul chitului: *„Strigat-am către Domnul în strămtorarea mea, și El m-a auzit; din pântecul locuinței morților către El am strigat, și El a luat aminte la glasul meu!”* (Iona 2, 3).

Iona a fost unul dintre profeții lui Israel și a primit poruncă de la Dumnezeu să meargă în orașul asirian Ninive și să anunțe distrugerea lui iminentă, așa cum se întâmplase odinioară cu cetatea Sodomei, din cauza păcatelor poporului. Iona însă nu a ascultat porunca lui Dumnezeu și a urcat într-un vas, ca să fugă în orașul Tars. În timpul nopții s-a stărnit o furtună puternică pe mare și, fiind conștient de mânia divină pe care el o provocase, cere să fie aruncat în apă, unde este înghițit de un pește mare, în burta căruia petrece trei zile și trei nopți (care preînchipuie îngroparea de trei zile și învierea Mântuitorului). În urma unei rugăciuni de pocăință a profetului, peștele îl duce pe țărm, de unde merge în cetatea Ninive și le vestește cetățenilor că *„patruzeci de zile mai sunt, și Ninive va fi distrusă!”* (Iona 2,3).

Atunci un lucru minunat se întâmplă: nu numai că acești oameni, care nu credeau în Dumnezeul lui Iona, își recunosc păcatele, ci începând de la cei mari, până la cei mici *„au crezut în Dumnezeu, au ținut post și s-au îmbrăcat în sac”* (Iona 3, 5). Însuși împăratul s-a dezbrăcat de hainele împărătești, s-a îmbrăcat în sac și s-a culcat în cenușă, dând ordin ca nici oamenii, nici animalele să nu mănânce și să nu bea nimic. Acest model de pocăință ne este pus înaintea în Canonul cel Mare: *„De niniviteni ai auzit, sufleto, că s-au pocăit către Dumnezeu cu sac și cu cenușă; acestora n-ai*

urmat, ci te-ai arătat mai rău decât toți cei ce au greșit mai înainte de lege și după lege.”

De ce Iona a refuzat la început să împlinească porunca lui Dumnezeu aflăm mai lămurit tot din Canonul cel Mare: *„Iona a fugit în Tars, cunoscând dinainte întoarcerea ninivitenilor; a cunoscut ca un prooroc milostivirea lui Dumnezeu; pentru că se ferea să nu mintă proorocia lui.”*

Această „pogorâre la iad” a sufletului care se pocăiește adânc de păcate se regăsește sub diferite forme în teologia Sfinților Părinți, de la începuturile creștinismului și până în zilele noastre: *„Toți se vor mântui, numai eu voi pieri”* (Sf. Antonie cel Mare), *„Să știți fraților, că unde este satana acolo va fi aruncat și Pimen”* (Sf. Pimen cel Mare), și în sfârșit, *„Tine-ți mintea în iad și nu deznădăjdui!”* (Sf. Siluan Atonitul), care este, din punct de vedere teologic, forma cea mai desăvârșită, deoarece oferă cheia ieșirii din lanțul neputințelor și al căderilor noastre: *„nu deznădăjdui”* de ajutorul, de dragostea lui Hristos.

Părintele Zaharia Zaharou, ucenicul Sfântului Sofronie de la Essex și „nepotul” duhovnicesc al Sfântului Siluan, tâlcuieste acest cuvânt astfel¹:

„Un mod simplu de a înțelege «ține-ți mintea în iad și nu deznădăjdui» este următorul: Ce este iadul? Iadul este locul din care Dumnezeu lipsește. Astfel, dacă atunci când trecem prin încercările și greutățile vieții, ne socotim vrednici de aceste suferințe și poate de unele și mai mari, chiar și de iad, ni se va da harul să le îndurăm fără a fi nimiciiți de ele.

Într-una din omiliile sale despre Maica Domnului, Sfântul Andrei Criteanul spune că toate sufletele sfinților, adică ale credincioșilor, vor trece prin chinurile iadului, dar nu ca să piară, ci ca să cunoască din cercare taina pogorării lui Hristos la iad. Căci dacă vrem să-L cunoaștem pe Hristos întreg,

¹ Arhimandritul Zaharia Zaharou, „Adu-ți aminte de dragostea cea dintâi - Cele trei perioade ale vieții duhovnicești în teologia Părintelui Sofronie”.

atunci trebuie să cuprindem și acest aspect al vieții Lui, și astfel să cunoaștem întreaga lungime, lărgime, înălțime și adâncime a căii Sale (Efeseni 3, 18), iar pogorârea Lui este o parte însemnată a acestei căi.

Suferința este, așadar, un mod de a cerceta și cunoaște calea lui Hristos. Dar nu trebuie să uităm nicio clipă că Dumnezeu rămâne binecuvântat în veac și că nu trebuie să deznădăjduim.”

Rugăciunea Anei, mama proorocului Samuel (1 Regi 2, 1-10)

Irmosul cântării a 3-a din Canonul cel Mare:

**„Întărește, Doamne, pe piatra poruncilor Tale,
inima mea cea clintită; că însuși ești sfânt și Domn.”**

Acest irmos este inspirat din imnul de mulțumire către Dumnezeu pe care l-a rostit proorocița Ana atunci când, deși era stearpă și ocărăta de cei din jur, l-a născut pe proorocul Samuel: „*Inima mea s-a întărit întru Domnul, întru Domnul, Dumnezeul meu, mi s-a înălțat fruntea; gura larg mi s'a deschis împotriva vrăjmașilor mei, bucuratu-m-am întru mântuirea Ta.*” (1 Regi 2, 1²)

Sfânta proorociță Ana se ruga mult lui Dumnezeu să-i dea copii, dar n-a izbutit nimic, deși împlinea fără trândăvie poruncile Legii. Căci uneori chiar sfinților cu anevioie și cu încetul și târziu li se împlinesc cererile.

Suindu-se la templu ca să aducă jertfe prin mâna lui Eli preotul, Ana a primit numai o parte din jertfe, pentru că nu avea fiu sau fiică, pe când celelalte femei cu copii au primit câte două părți. Atunci s-a aruncat cu fața la pământ și s-a rugat așa: “*Doamne Dumnezeul părinților mei, căută spre roaba Ta și spre smerenia mea! Dă-mi rod pântecelui meu și Ți-l voi da Ție să-Ți slujească toate zilele vieții lui!*” (1 Regi, 1, 11). Dumnezeu văzând că Ana nu se dezlipește de casa Lui, că se roagă și că stăruie în rugăciunea ei, nu i-a făgăduit numai că va da rod pântecelui ei, ci i-a spus mai dinainte și ce nume va purta fiul ce i se va naște. După ce l-a născut pe proorocul Samuel l-au lăsat în grija templului, închinându-l lui Dumnezeu. După aceea a mai născut Ana trei feciori și trei fete, lăudând pe Dumnezeu în toată vremea.

Sfântul Ioan Gură de Aur folosește rugăciunea Anei ca și exemplu de practicare a rugăciunii inimii cu mult înainte de formalizarea ei de către Părinții bisericii. Pornind de la mărturia din Cartea întâi a Regilor (1 Regi 1, 12-13): “*Dar pe când se ruga Ana așa îndelung înaintea Domnului, Eli privea la gura ei; (...) Ana vorbea în inima sa, iar buzele ei numai se mișcau, dar glasul nu i se auzea*”, Sfântul Ioan Gură de Aur tâlcuiește astfel³:

“*De o dublă virtute dă mărturie această femeie: perseverența în rugăciuni («îndelung»), și vegherea gândirii («înaintea Domnului»).* Să luăm aminte! Pentru că toți ne rugăm, dar nu toți «înaintea Domnului»; căci atunci când trupul zace pe pământ și gura flecărește în zadar, iar gândirea se plimbă peste tot, prin casă și prin piață, cum va putea spune unul ca acesta că s-a rugat înaintea Domnului? **Fiindcă înaintea Domnului se roagă cel care își adună sufletul de peste tot și nu mai are nimic comun cu pământul, ci s-a mutat pe sine însuși în cer** scoțând afară din suflet orice gând omenesc.

Așa trebuie să se roage rugătorul: adunându-și și încordându-și toată gândirea ca să cheme pe Domnul cu suflet îndurerat, nici întinzând cuvinte lungi, **nici întinzându-și cererea prea lung, ci să spună cuvinte puține și simple**; căci faptul de a fi ascultat nu stă în mulțimea vorbelor, ci în trezia gândirii. Iar acest lucru se poate vedea din exemplul Anei, mama proorocului Samuel.

Prin urmare, rugătorul nu trebuie să întindă cuvinte lungi, ci să-și facă rugăciunile încontinuu, cum a poruncit Hristos prin Pavel, **la intervale mici: «Rugați-vă neîncetat.»** (1 Tes, 5, 17) **Căci dacă întinzi cuvântul prea lung și ești de cele mai multe ori cu nepăsare, ai dat permisiune diavolului să vină să te prade și să ducă gândul departe de la cele spuse. Dar dacă faci rugăciuni continue și dese, vei putea să te ții toată vremea în aceste rugăciuni dese și să-ți faci rugăciunile cu multă trezie.**⁴

Luați-vă deci tot timpul răgaz și rămâneți pe lângă Domnul Dumnezeul nostru până ce se va milostivi spre noi; și nu căutați nimic altceva decât numai mila cu inimă umilă și vrednică de milă. Căutați și strigați din zori și până-n seară, dacă se poate și toată noaptea: «*Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-ne!*»

Forțați-vă mintea spre această lucrare până la moarte. Pentru că lucrul acesta are nevoie de multă forțare, fiindcă «strâmtă este poarta și îngustă este calea ce duce la viață» (Mt 7,14) și cei care se forțează întră în ea, pentru că Împărăția cerurilor e a celor care se forțează (Mt 11,12).”

Monica Drăgan, Zürich, martie 2022

² Biblia, versiune diortosită după Septuaginta, redactată, adnotată și tipărită de IPS Bartolomeu Anania.

³ Extras din cartea “Rugăciunea lui Iisus în Bizanț: manifeste hrisostomiene și comentarii”.

⁴ Despre faptul că rugăciunea ciclică este cel mai greu de spart vorbește în termeni concreți Părintele român Teologos de la Mănăstirea Vatoped: “*Rugăciunea spoveditoare (cu cuvintele tale) precum și cea liniară (folosită în slujbele bisericii, precum “Tatăl nostru”) au neajunsul că lasă ușor să intervină gândurile și alte centre de atracție care duc la răspândirea minții. În loc să te gândești la “Tatăl nostru care ești în ceruri”, te gândești la “pâinea noastră cea de toate zilele” - îți merge mintea altunde. Din cauza aceasta, cea mai puternică formă de rugăciune este rugăciunea ciclică, într-un singur gând: “Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă”. Această rugăciune este foarte greu de spart, (deoarece este ciclică), este foarte ușor de menținut (este într-un singur gând), și ne dăm foarte ușor seama când se sparge pentru că se oprește rugăciunea - mintea merge altunde.*” (emisiunea “Romania, te iubesc! - un munte de credință”, 1 aprilie 2018)

Triodul, un rezumat al istoriei mântuirii omului

Periada Triodului corespunde slujirii arhieresti a Domnului Iisus Hristos. El împrumută numele de la cartea reprezentativă folosită în acest interval. Ca dată calendaristică, Triodul începe în funcție de data Sfințelor Paști și durează zece săptămâni. Este un răstimp de meditație și de nevoiță duhovnicească pentru a dobândi mântuirea pe care toți o cerem de la Hristos.

Anul bisericesc are în centru sărbătoarea sărbătorilor, praznicul praznicelor, Învierea Domnului Iisus Hristos din morți. În funcție de această sărbătoare, întregul an este împărțit în trei mari perioade: cea dinaintea Sfințelor Paști, antepascală; al doilea interval este perioada pascală și ultima, perioada postpascală. Fiecare dintre aceste perioade este luminată de praznice împărătești care sunt nu numai prilejuri de a ne aminti de momente din viața pământească a Mântuitorului Iisus Hristos, ci și cele care dau o importanță acestor perioade ale anului bisericesc.

Aceste perioade au și o denumire după cărțile de cult folosite în intervalele respective. Perioada antepascală este cea a Triodului. Celelalte sunt ale Penticostarului și Octoihului. Ele sunt puse în legătură cu cele trei slujiri sau demnități ale Mântuitorului Hristos. Triodul corespunde slujirii arhieresti a Domnului, Penticostarul are în vedere activitatea împărătească a Mântuitorului, iar Octoihul ține de demnitatea învățătoarească a Domnului.

Fiecare duminică, o treaptă spre înțelegerea pedagogiei divine
Triodul ca perioadă împrumută numele de la cartea reprezentativă folosită în aceste săptămâni de până la Paști. Cuvântul „triod” vine din limba greacă și se traduce prin trei ode, trei cântări, deoarece fiecare cântare sau peasnă a Canonului are trei cântări, trei stihiri. Cartea de cult Triod a fost alcătuită de Sfinții Teodor și Iosif din Mănăstirea Studion, completată de Sfântul Cosma de Maiuma și de Sfântul Andrei Criteanul. Ca dată calendaristică, Triodul începe în funcție de data Sfințelor Paști și durează zece săptămâni. Primele trei săptămâni sunt pregătitoare pentru celelalte șapte săptămâni, care alcătuiesc perioada Postului Mare. Una dintre caracteristicile acestei perioade are în vedere faptul că Triodul rezumă în sine istoria mântuirii omului. Duminicile care premerg Postului Mare vorbesc și ele în acest sens: prima este Duminica Vameșului și a Fariseului, apoi a Întoarcerii Fiului risipitor, a Înfricoșătoarei Judecăți și a Izgonirii lui Adam din Rai. Pilda care deschide perioada Triodului, cea a Vameșului și a Fariseului, ne vorbește despre Biserică (Templu), unde credinciosul stă în legătură și comuniune permanentă cu Dumnezeu. Biserica este cea care-l ajută pe om să se ridice din starea de păcat și să păstreze luminat chipul lui Dumnezeu, lucrând asemănarea cu Dumnezeu. Evanghelia acestei duminici ne arată scopul pentru care trebuie să

venim la biserică. Rugăciunea către Dumnezeu ne-o putem face în tot locul, și ea este ascultată, însă noi trebuie să venim în casa Domnului, unde Hristos ne așteaptă și ne primește cu brațele deschise.

„... că mănecă duhul meu la biserica Ta cea sfântă”

Împovărați cu faptele și păcatele noastre, în biserică, prin participarea la Sfânta Liturghie, care se săvârșește numai aici, noi ne întoarcem apoi la casele noastre mai îndreptați, biruind ispitele care vin asupra noastră peste săptămână. În perioada Triodului ni se deschid ușile pocăinței, așa cum spune și cântarea specifică din acest răstimp liturgic: „Că mănecă duhul meu la biserica Ta cea sfântă, purtând locaș al trupului cu totul întinat”. Aici aducem cu smerenie rugăciunile noastre lui Dumnezeu, aici, în unire unii cu alții, mărturisim pe Tatăl și pe Fiul și pe Duhul Sfânt, adică dreapta credință.

Următoarea duminică, prin Evanghelia aleasă, caută să înlăture din sufletele noastre îndoiala că Dumnezeu ne-ar mai primi odată ce am păcătuit, lepădându-Se de noi. Aici se arată lucrarea și scopul pentru care Fiul lui Dumnezeu S-a întrupat ca să mântuiască pe cel pierdut. Hristos a venit în lume să cheme la pocăință nu pe cei drepti, ci pe cei păcătoși, așa cum ne spune și Scriptura: „în cer va fi mai multă bucurie pentru un păcătos care se pocăiește” (Luca 15, 7).

Siguranța și garanția mântuirii noastre sunt legate de întoarcerea noastră la „casa părintească”, Sfânta Biserică. În sâmbăta săptămânii următoare facem pomenirea de obște a celor adormiți, încheind simbolic veacul acesta și se înfățișează la trâmbița arhanghelului înaintea Domnului, fiindcă a doua zi facem amintire de Înfricoșătoarea Judecată. Dar chiar și aici, definitiv rămâne bunătatea lui Dumnezeu, căci Mântuitorul Iisus Hristos vine și cheamă pe cei care au împlinit poruncile Lui: „Veniți, binecuvântații Tatălui Meu, moșteniți Împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii” (Matei 25, 34). Dacă-L iubim pe Mântuitorul Iisus Hristos și dorim să fim împreună cu El, trebuie să păzim poruncile Lui, pentru ca momentul Înfricoșătoarei Judecăți să fie unul de bucurie, de întâlnire mult dorită cu Mântuitorul sufletelor noastre, așa cum spune și Sfântul Apostol Pavel: „doresc să mă despart de trup și să fiu împreună cu Hristos, și aceasta e cu mult mai bine; Dar este mai de folos pentru voi să zăbovesc în trup” (Filipeni 1, 23-24). Înfricoșătoarea Judecată este amintită în Duminica a 3-a din Triod pentru a ne determina pe noi să-L iubim pe Mântuitorul Iisus Hristos știind că la sfârșitul vieții noastre va veni clipa în care vom da seamă pentru faptele săvârșite, fie bune, fie rele. Ultima duminică din perioada pregătitoare, numită și Duminica albă sau Duminica lăsatului sec de brânză, ne prezintă un episod din cartea Facerii, începând cu zidirea omului și așezarea lui în Rai. După izgonirea lui Adam din Rai, omenirea moștenește păcatul protopărinților și caută să dobândească iarăși Raiul, subliniindu-se prin aceasta realitatea Întrupării Mântuitorului Iisus Hristos și a Jertfei Lui de pe Cruce. Omul nu avea posibilitatea să se ridice și să se mântuiască prin propriile sale puteri. Așa cum spune și Sfântul Maxim Mărturisitorul, numai Dumnezeu Căruia I-a greșit putea să-l mântuiască. Acest lucru este evidențiat și de Sfântul Ioan Botezătorul, care, văzându-L pe Hristos la Iordan, mărturisește lumii: „Iată Mielul lui Dumnezeu Cel ce ridică păca-

continuare în pagina 11

Vasile Băncilă, un om al tradiției

Anul acesta se împlinesc 125 ani de la nașterea unui eseist despre care în ultimii ani s-a vorbit extrem de puțin. Este vorba de brăileanul Vasile Băncilă pe care nu întâmplător l-am numit om al tradiției, deoarece creația sa exprimă adevăruri atemporale, care nu pot fi viciate de fluxul temporal. Vasile Băncilă a cunoscut o revenire în atenția publicului la începutul anilor '90, după care s-a retras în anonimat, care din anumite puncte de vedere este mult mai fertil decât gloria.

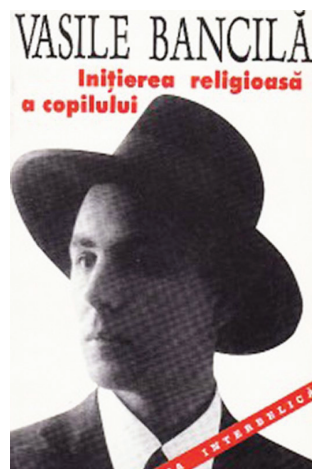
S-a născut așadar în 1897, foarte aproape de Nae Ionescu (1899), tot brăilean, dar destinele lor au fost diametral opuse. Spre deosebire de directorul de la „Cuvântul” și maestru al catedrei, care a mobilizat, grație charismai sale, spirite ilustrisime, Vasile Băncilă a avut parte de un alt tip de soartă, meditănd în liniște la ce înseamnă românism curat, fără interferențe moderniste, la ce semnificație are orizontala Bărăganului, ce înseamnă secerișul grâului în care românii de fapt își recunosc adevărata vocație. Vasile Băncilă este un tradiționalist de cea mai pură speță, iar acest lucru îl onorează. Nu a vrut să facă impresie într-un mod facil, a preferat să mediteze și să scrie la adăpost de orice tentații primejdioase. Acesta a fost Vasile Băncilă, ale cărui cărți, din păcate, în timpul regimului comunist nu au fost difuzate. Un om absolut benign, s-a izbit de cenzura unui regim animalic, care nu știa ce să mai facă pentru a vâri pumnul în gură acelor care nu înțelegeau importanța mesianismului proletar. Pe de altă parte, Vasile Băncilă nu a fost tentat de compromisuri. El avea în sânge o chemare a muzeografului cuminte care se mulțumește în viață cu câteva firimituri de la masa bogaților, cu condiția ca aceștia să nu-l tulbure. Și în linii mari nu l-au tulburat.

Om al nervului pur

A trăit 82 de ani († 1979), iar după 1990 opera sa a intrat în atenția cărturarilor, dar și a publicului larg, fiindcă în aceasta se puteau descoperi anumite elemente subversive față de regimul anterior. Vasile Băncilă nu a fost subversiv, dar atașamentul față de ce înseamnă tradiție,

sat, datini nu convenea progresiștilor neciopliți. Ca și Mircea Vulcănescu, dar lipsit de anvergura acestuia, el a pledat constant și fără nici o nuanșare spre acea Românie ideală, în care adevăratul boier era țăranul, și nu intelectualul fățarnic. Vasile Băncilă a scris mult, în diverse genuri, dar tematica sa dovedește o exemplară monotonie. Credincios, nu și-a permis să facă experimente intelectualiste și permanent și-a slujit țara în ceea ce el considera că este esența acesteia. Nu știu dacă acum mai avem asemenea autori, gânditori și oameni de credință care pun mai presus de eul lor o miză superioară. Poate doar Horia Bernea, în domeniul său, a iubit Tradiția și nu și-a îngăduit să o „prelucreze”. Ar mai trebui spus că Vasile Băncilă, în pofida cuminenței sale, nu a fost un tradiționalist placid, ci un om al nervului pur, care gândește cu mintea lui lucruri pe care alții le iau de-a gata. Tradiția visată de el nu are nici o legătură cu semănătorismul sterp. Pământul nu este doar mănăs, cum îl califică tradiționaliștii, ci suport pe care se așază ctitorii duhovnicești. Atras de România recoltelor paradisiace, Vasile Băncilă era un creștin autentic și vedea în Biserică rezolvarea tuturor dilemelor care asaltează omul. Grâul, pâinea și euharistia formează, în viziunea lui, un tot indiscernabil, ca figura unei zeițăi curate spre care românii nepervertiți, începând din cea mai neguroasă istorie, s-au raportat. Îl omagiem acum cu sentimentul că, uitându-l, am fi făcut o nedreptate.

Dan Stanca - prozator

continuare din pagina 12

tul lumii” (Ioan 1, 29). Hristos este în Biserică și Jertfă, și Jertfitor, El este Cel ce aduce și Cel ce Se aduce.

Triodul, ca perioadă liturgică, culminează cu Vinerea Mare

După cele trei săptămâni de pregătire, urmează perioada Postului Mare, parcurs duhovnicesc pe care îl străbatem îndreptându-ne spre prăznuirea cinstitelor Pătimiri ale Mântuitorului Hristos, urmând, așa cum spune și cântarea de la Utrenie, „În calea mântuirii”.

Primele cinci duminici ale Postului Mare reprezintă trepte duhovnicești ale pedagogiei divine pe care urcându-le ajungem la limanul mântuirii, primind bucuria despre care se vorbește și în imnul care spune: „Iată, a venit prin Cruce bucurie la toată lumea”. Nu putem dobândi mântuirea dacă nu mărturisim dreapta credință. De aceea prima duminică a postului este Duminica Ortodoxiei, duminica în care noi suntem chemați să afirmăm credința cea adevărată.

A doua duminică din Postul Mare este dedicată Sfântului Grigorie Palama, care prin învățătura sa ne îndeamnă să-L urmăm pe Hristos pe calea Crucii, prin rugăciune, în același timp lucrarea Duhului Sfânt, dar și nevoița personală a omului.

Duminica a treia prăznuiește Sfânta Cruce, armă împotriva vrăjmașului și popas duhovnicesc spre întărirea noastră în urcușul spre Înviere. Sfânta Cruce este cea care ne sfințește viața și puterea lui Dumnezeu care ne mântuiește. Cinstirea Sfintei Cruci ne arată mărturisitorii ai drepte credințe.

A patra duminică din post este închinată Sfântului Ioan Scărarul, care prin scrierea lăsată nouă ne învață cum trebuie să urcăm Scara virtuților prin smerenie, prin rugăciune, prin răbdare, prin împlinirea poruncilor lui Dumnezeu. Apropierea de Hristos se face și printr-o cercetare sufletească proprie. Conștientizând mulțimea greșelilor noastre, uneori deznădăjduim de mântuirea noastră. Pentru a nu cădea în astfel de ispite, Sfinții Părinți au rânduit ca în Duminica a cincea Biserică să ne pună înainte chip de pocăință pe Cuvioasa Maria Egipteanca, care prin nevoița și cu ajutorul Maicii Domnului a ajuns la sfințenie și la desăvârșire.

Postul Mare ține patruzeci de zile, el începe din Lunea de după Duminica lăsatului sec de brânză și durează până în Vinerea dinaintea Floriilor. Urmează Săptămâna Sfințelor Pătimiri, care are o rânduială liturgică specială. Perioada Triodului se încheie în Sâmbăta Sfințelor Pătimiri, când se săvârșește Liturghia Sfântului Vasile cel Mare, iar credincioșii sunt chemați să se împărțășească cu Trupul și Sângele Domnului.

Triodul reprezintă un răstimp de meditație și de nevoița duhovnicească pentru a dobândi mântuirea pe care toți o cerem de la Hristos, pentru a fi mai buni cu noi înșine și cu semenii noștri. La Înfricoșătoarea Judecată vom fi întrebați de cele ce am făcut. Unii pe alții să căutăm a ne călăuzi pentru a fi vrednici să întâmpinăm praznicul cel mare al Învierii Domnului Hristos, Cel Care vine să aducă tuturor bucuria mântuirii.

Pr. Florian Boitan

Nichifor Crainic (1889-1972) - mare poet creștin și apărător al Ortodoxiei

„Pe toate câmpurile de luptă, Ortodoxia ne-a însoțit ca un tainic acoperământ al Maicii Domnului...suntem prin credința noastră ortodoxă moștenitorii Bizanțului, care a fost fața răsăriteană a aceluiași imperiu roman”.

Anul acesta se vor împlini 50 de ani de la mutarea în veșnicie a credinciosului ortodox mărturisitor și mare om de cultură Nichifor Crainic. El a fost un teolog, scriitor, poet, ziarist, politician, editor și filosof român strălucit, repre-

zentant de seamă al tradiționalismului și a orientării spre Bizanț.

Crainic este cel mai mare poet român creștin și unul dintre cei mai mari poeți creștini ai lumii. A fost Profesor universitar și Academician, iar opera sa poetică este completată de opera eseistică și mistică. Prelegerile sale universitare înflăcărate îi „înălțau pe auditori la ceruri”. Nichifor Crainic, după numele lui de botez Ion Dobre, s-a născut la 22 decembrie 1889, în localitatea Bulbucata, județul Vlașca, și a adormit în Domnul la data de 20 august 1972, la Mogoșoaia, lângă București. După primele clase făcute la școala din satul natal, Ion Dobre va studia la Seminarul Central (1904-1912) și la Facultatea de Teologie din București (1912-1916), după care a participat la Primul Război Mondial, lucrând într-un spital din Iași (1916-1918). După război, teologul și poetul Nichifor Crainic avea să publice articole și poezii la diverse reviste. Îi apar volumele: „Icoanele vremii” (1919), „Darurile pământului” (1920), „Priveliști fugare” (1921).

A urmat studii de specializare la Facultățile de Teologie catolică și de Filosofie ale Universității din Viena (1920-1922). Publică versuri, articole și traduceri în reviste precum „Luceafărul”, „Ramuri”, „Semănătorul”, „Lumina literară”, „Viața românească”, „Drapelul”, „Flacăra”, ele fiind semnate deja Nichifor Crainic, nume pe care tânărul Ion N. Dobre l-a adoptat ca pseudonim literar. A lucrat ani în șir la redacția unor ziare, ca „Neamul Românesc” al lui Nicolae Iorga (1917 - 1918), la Iași, „Dacia” (1918-1920), „Lamura” (1922-1923), „Cuvântul” (1922-1926), la București, a condus el însuși ziarul „Calendarul” (1932-1933) și revista lunară „Gândirea” (1926-1944), fiind principalul animator și teoretician al curentului „gândirist” tradiționalist.

Paralel a funcționat ca profesor la catedra de Literatură religioasă modernă a Facultății de Teologie din Chișinău (1927-1932), transferat apoi la catedra de Istoria literaturii bisericești și religioase moderne de la Facultatea de Teologie din București (la 1 decembrie 1932), devenită catedra de Ascetică și Mistică (1941-1944).

Angajat și în viața politică, Crainic a fost secretar general în Ministerul Cultelor și Artelor (1926), deputat independent de Vlașca (1927), ministru al Propagandei Naționale, pentru scurt timp (1940-1941). A fost laureat al Premiului Național pentru poezie (1930), iar în 1940 devine membru al Academiei Române (în locul lui Octavian Goga), demnitate pe care a pierdut-o în timpul regimului comunist și „doctor honoris causa” al Universității din Viena (1940).

După anii 1940 - 1941 apele se vor tulbura, fiind amestecat în politica

vremii, Nichifor Crainic intră în divergență cu mai toată lumea (dar mai ales cu umbra lui Nae Ionescu și cu legionarii, de care cândva fusese destul de apropiat), duce o viață agitată, scrie mult mai puțin și sfârșește prin a fi hăituit de comuniști, de care se ascunde prin mai multe sate transilvănene (a fost găzduit și de fostul său student Părintele Arsenie Boca la M-rea Sâmbăta), vreme de trei ani (1944-1947). Ajuns pe mâinile comuniștilor, intră în perioada cea mai cumplită a vieții sale, la polul opus al gloriei pe care o cunoscuse din plin, trăind ani lungi de suferință și de umilințe. Este deținut vreme de 15 ani (la Văcărești și la Aiud), fără sentință judecătorească, fiind eliberat în primăvara lui 1962 și arătând ca o umbră a cărturarului și luptătorului de altădată. Confrakții de suferință aveau să mărturisească despre sensibilitatea deosebită a lui Nichifor Crainic, spunând că în temnița poetul se ruga adâncit în sineși, în genunchi, ceasuri întregi.

Nichifor Crainic a scris multă poezie, iar aceasta nu este o poezie a unor simțiri general umane, ci o poezie care exprimă viața spirituală concretă a poporului român. Poezia lui poate fi considerată ca expresia spiritualității concrete a acestui popor. Însuși titlul unuia din volumele sale de poezii exprima această calitate a poeziei sale: *Iisus în țara mea* (1923).

S-ar putea spune că Nichifor Crainic este poetul nostru creștin prin excelență. Cea mai mare parte a poeziilor, care alcătuiesc volumul „Șoim peste prăpastie”, explicit creștine, au fost alcătuite de Nichifor Crainic în cei peste cincisprezece ani de închisoare, învățându-le pe de rost și apoi comunicându-le, prin alfabetul Morse, în celulele învecinate și prin ele în toate încăperile închisorii din Aiud. Aceste poezii sunt opera unui poet martir, create în lunga perioadă a martirajului său, suportat fără vina de-a fi aparținut vreunui partid politic, ci pentru simplul fapt că s-a manifestat ca ziarist și ca poet român creștin.

Putem spune că poezia de cea mai profundă spiritualitate românească s-a născut în închisoare și credem că și alte opere importante au fost fructul meditației din această perioadă de grele suferințe a multor spirite alese ale poporului român.

Volumul de eseuri *Nostalgia paradisului*, apărut în 1940, este un tratat de estetică și filozofie a culturii în viziune ortodoxă în care Nichifor Crainic își propune să pună în discuție problema raportului dintre religie și cultură. Este o lucrare dedicată frumuseții divine și „modului divinomenesc” ce are în centru conceptul de revelație și inspirație. După cum însuși mărturisește în *Zile albe - Zile negre, Memorii (I)*, volumul este alcătuit din prelegerile pe care le-a susținut ideologul „Gândirii” în 1939 în cadrul cursului de Apologetică ținut la Facultatea de Teologie din București. Volumul este alcătuit din trei părți: *I. Religie și cultură, II. Teologie și estetică și III. Nostalgia paradisului*, fiind una din lucrările pe care se întemeiază doctrina gândiristă, iar izvoarele de inspirație ale teoriilor argumentate în lucrare au în frunte pe Sf. Dionisie Areopagitul († 96) și colecția de scrieri duhovnicești Filocalia. De asemenea, autorul reactualizează câteva învățături ale Sf. Simeon Noul Teolog († 1022), ale Sf. Grigorie Palama († 1359), ale Fericitului Augustin († 430) și ale Sf. Maxim Mărturisitorul († 662). „Teandria” este noțiunea ce se află la baza gândirii lui N. Crainic, ilustrând o viziune creștină a lumii în care Dumnezeu colaborează cu geniul creator al omului pentru transfigurarea și „îndumnezeirea” lumii și poate tocmai de aceea, în loc de Prefață, volumul se deschide cu eseul *Modul teandric*, în care explică noțiunea-cheie și prezintă pe scurt problematica lucrării. Astfel, pășind pe urmele Sf. Dionisie Areopagitul, autorul volumului așează în centrul doctrinei sale creștine pe Iisus Hristos,

continuare în pagina 13

Chemarea spre sfințenie

După cum se știe, întrucât s-a păstrat și ca o poruncă a Mântuitorului, creștinul este chemat spre sfințire: „Fiți sfinți, pentru că Eu sunt Sfânt” (1 Petru 1, 16). Dealtfel, acesta e motivul pentru care Cuvântul S-a Întrupat și a împlinit toată cutremurătoarea iconomie a mântuirii, până la moarte pe Cruce și Înviere, ca noi, văzând robirea lumii de către cei vicleni, să alegem, în chip liber, pocăința și sfințirea noastră. Iar imnografia Bisericii a sintetizat acest fapt, cu multă măiestrie, în unul dintre troparele Bobotezei: „Să cântăm credincioșii mărirea binefacerii lui Dumnezeu, cea pentru noi. Că făcându-Se om, pentru păcatul nostru, pentru curățirea noastră, Se curățește în Iordan. Cel ce este singurul curat și nescricăcios, sfințindu-mă pe mine și apele”.

Prin urmare, se poate sesiza că sfințirea constituie scopul fundamental al creștinului și nicidecum vreun oarecare comportament definitoriu, fie el chiar unul moral - deși moralitatea este totdeauna implicită. Facem această precizare, întrucât duhul secular al lumii a izbutit, din păcate, să asimileze, în mentalul colectiv, Creștinismul cu etica, prin urmare, cu un comportament moral. Odată acceptată perspectiva în cauză, ea a generat la rândul ei un soi de automulțumire, ba chiar de mediocritate în anumite medii creștine, unde s-a renunțat de bună voie la vocația sfințeniei, precum și la orice altă lucrare duhovnicească mai înaltă.

Despre chemarea spre sfințenie nu au vorbit numai Sfinții Părinți din vechime și textele liturgice, ci și teologi mai apropiați de vremurile noastre, din secolul trecut, de pildă, precum părintele Dumitru Stăniloae, care a reiterat constant necesitatea unei comunități eclesiale vii, în care sfințenia să fie elementul distinctiv al acesteia, adică un spațiu unde să se realizeze transpunerea în faptă a urmării lui Hristos. Am ales exemplul cunoscut al părintelui Stăniloae, întrucât el a trăit cea mai mare parte a vieții sale în vremea dictaturii comuniste, când Biserica a fost nu doar sistematic șicanată și persecutată, dar și ame-

nințată, ca nu cumva să propovăduiască oamenilor adevărul, iar cei ce au îndrăznit să nesocotească aceste amenințări au plătit cu închisoarea, iar alții chiar cu viața. Și comunismul - ca orice regim ce nu agreează deloc gândirea liberă și sfințirea poporului - își dorea o comunitate bisericească pur etică, fără aspirații mistice, mai înalte. Pentru ce aceasta? Întrucât nevoița spre dobândirea sfințeniei deschide o altă perspectivă asupra vieții și lumii, pe care simplul comportament etic nu o poate produce. Și perspectiva sfințeniei atrage după sine o altă înțelegere asupra sensului vieții și lumii, cu totul nouă. Iar noutatea acestei înțelegeri rezidă în faptul că ea nu mai poate fi supusă intereselor egoiste ale unor indivizi fără scrupule, ci-și caută împlinirea în spațiul libertății lui Dumnezeu, care voiește ca făptura mâinilor Sale să fie asemenea Lui, iar nu un simplu rob, menit să satisfacă dorințele de stăpânire ale potrivnicilor Bunului Ziditor.

Nicușor Deciu

continuare din pagina 12

modelul teandriei desăvârșite în care se contopesc natura dumnezeiască și cea omenească. Modul teandric sau „modul divinomenesc” este o nouă modalitate prin care lumea căzută în păcat poate fi ridicată. Numai Dumnezeu, Creatorul acestei lumi, din dragoste față de această lume este capabil de sacrificiul suprem, putând-o restaura, și aceasta se realizează nu prin suprimarea păcatului, ci prin asocierea omului la lucrarea divină, prin întruparea Fiului lui Dumnezeu, în care autorul vede însuși creștinismul ca unică modalitate de definire a lumii. Creștinismul este după părerea sa „a doua creație a lumii, adică refacerea ei în har prin jertfa pe Cruce a Mântuitorului”. Modul teandric implică înțelegerea și iubirea lumii după modelul oferit de Mântuitorul Hristos. Nichifor Crainic afirma: „A gândi lumea precum Dumnezeu o gândește, a o iubi precum El o iubește și a lucra în ea precum El lucrează, iată în ce stă modul teandric al credinței și al înțelepciunii creștine, modul lui Iisus Hristos”.

Marele gânditor creștin Nichifor Crainic se ridică împotriva teoriilor ce separă adevărul credinței de cel al științei, afirmând că există un singur adevăr, „care ia aspectul binelui în practica dragostei și aspectul frumosului în plămuirile artei”. Acest adevăr se contopește cu credința, iar calea spre el o reprezintă revelația.

Despre gândirea teologului Nichifor Crainic, părintele Dumitru Stăniloae scria: „Teologia lui Nichifor Crainic este de o intensitate și de o bogăție în preocupări nemaiajunse până la el. . . prin activitatea sa Nichifor Crainic a îndeplinit cea mai importantă operă de răspândire a învățaturii ortodoxe

în lumea noastră intelectuală. Nichifor Crainic este misionarul de prestigiu al credinței bisericești în mijlocul intelectualilor români”.

Crainic a realizat prin scrierile sale osmoza între valorile tradiției și problemele actualității, pe de o parte, între valorile naționale și cele universale, pe de alta, principiul său fundamental fiind enunțat în cuvintele: „Ceea ce e divin nu e nici vechi, nici modern, ci actual. Când zic că revelația e modernă, adică actuală, nu înțeleg că ea se modifică după spiritul timpului, ci că ea modifică noile generații în sensul idealului creștin, adică ea modifică spiritul timpului, acordându-l cu spiritul lui Hristos.”

Se poate afirma că opera poetică și literară a lui Nichifor Crainic se bazează pe o viziune teologică asupra istoriei și artei românești, poezia lui fiind inspirată din viața câmpenească și dominată de nota religioasă, care vine din trăirea lui autentic creștină.

În anii din urmă, i s-au editat ori reeditat numeroase volume: *Cursul de teologie mistică* (1993, sub titlul editorial Sfințenia – împlinirea umanului), *Nostalgia paradisului* (1994), *Puncte cardinale în haos* (1996 și 1998), *Ortodoxie și etnocrație* (1997), *Țara de peste veac. Poezii antume: 1916-1944* (1997), *Dostoievski și creștinismul rus* (1998), *Spiritualitatea poeziei românești* (1998).

Este regretabil că personalitatea lui Nichifor Crainic, în care lumina covârșește totuși umbrele de care n-a fost lipsită (datorate unor derapaje sau compromisuri), întârzie, în ciuda discreției sale reconfirmări ca membru titular al Academiei Române (22 noiembrie 1994), să fie tratată așa cum s-ar cuveni într-un peisaj cultural cu pretenții de normalitate.

Pr. Romică-Nicolae Enoiu

Constantin Brâncoveanu: De la Curtea domnească la închisoarea Edicule

În Evul Mediu, exilul era apanajul elitelor românești, în timp ce diaspora constituia un fenomen cu referire, mai degrabă, la omul de rând. Avem numeroase exemple de domnitori care au cunoscut exilul, între care un voievod ce avea să fie mazilit, luat prizonier și omorât departe de pământul natal. Pentru domnitorul martir Constantin Brâncoveanu, atașamentul față de valorile românești și credința străbună a primat în fața efemerei existențe pe acest pământ. El a lăsat o moștenire culturală impresionantă.

Biografia acestui Sfânt voievod martir începe la 5 august 1654, când s-a născut în satul Brâncoveni din ținutul Romanați, într-o familie boierească, mama sa fiind descendentă a familiei Cantacuzinilor. De aceea, Nicolae Iorga spunea despre Constantin că a fost crescut cantacuzinește, subliniind astfel contribuția acestei familii la educația viitorului domn și la deprinderea subtilităților politicii și diplomației atât de necesare unui lider.

Constantin Brâncoveanu s-a căsătorit cu Maria, nepoata fostului domn al țării, Antonie Vodă din Popești, și a avut patru fii, pe Constantin, Ștefan, Radu și Matei, și șapte fiice: Stanca, Maria, Ilinca, Safta, Anca, Bălașa și Smaranda. Ca boier, el s-a numărat printre cei mai bogați oameni din țară, statut care i-a adus, așa cum era obiceiul, accesul la înalte funcții în stat, pe care le-a exercitat cu demnitate. În 1688, când domnul țării și unchiul său, Șerban Cantacuzino, a murit, boierii țării au socotit că este vrednic de a purta sceptrul și l-au rugat să accepte să le fie domn. „Domnia aceasta eu nu o pohtesc, ca să-mi înmulțesc grijile și nevoile... în vremea acestor turburate, incongiurați de oști de vrășmași”, avea să spună Constantin Brâncoveanu la momentul urcării sale pe tronul țării.

Trăire ortodoxă

Cronica epocii sale îl descrie ca fiind „creștin și pravoslavnic, cu dragoste și cu râvnă creștinească și fierbinte”. A fost un domnitor cu o puternică trăire ortodoxă, cu o prețuire aparte pentru Biserică, așa cum rar se mai văzuse la domnitorii de până atunci. Această dragoste s-a manifestat de timpuriu, căci încă de când era doar boier el a ctitorit, pe moșiile sale, biserici: la Mogoșoaia sau la Potlogi, în județul Dâmbovița. Lunga sa domnie, de 26 de ani, a fost caracterizată printr-o bună organizare politică, economică și socială a țării, precum și printr-o efervescentă culturală și spirituală. În toți acești ani, sfântul domnitor martir avea să se afirme drept cel mai important promotor al „Bisericii creștine ortodoxe din vremea sa”, conducând țara cu „adâncă pricepere și înaltă priveghere, cu blândețe și răbdare”, ca un veritabil părinte. A

desfășurat o bogată activitate ctitoricească, prin ridicarea a numeroase biserici: Mănăstirea Hurezi, Mănăstirea Mamu, Mănăstirea Brâncoveni, Biserica „Sfântul Gheorghe” Nou, bisericile „Sfântul Ioan” și „Sfântul Sava” din București. În Transilvania, a ridicat biserici noi la Făgăraș, Sâmbăta de Sus, Ocna Sibiului. O altă dimensiune a activității sale au fost înființarea de școli și tipărirea de cărți, îngrijindu-se de ridicarea intelectuală a clerului și făcând pași importanți în promovarea limbii române în cadrul cultului religios. Toată această operă i-a determinat pe unii exegeți ai domniei sale să afirme că „Biserica Ortodoxă din Țara Românească îi datorează lui Constantin Brâncoveanu forța și mijloacele cu care a rezistat în veacul următor grelelor încercări la care avea să fie supusă. Asemenea marilor bazilei ai Bizanțului, Constantin Brâncoveanu a sprijinit Biserica Ortodoxă din Transilvania, dar și bisericile creștine de la Sfântul Munte Athos, din Turcia, Serbia, Bulgaria.

Referindu-se la perioada domniei lui Constantin Brâncoveanu, Nicolae Iorga avea să întărească însemnătatea domnului muntean, afirmând că acesta a fost „osândit de istorie să nu facă politica armelor”, ci „marea politică a culturii”. Marele istoric român apreciază că folosind „sabia, adică războiul ca mijloc de acțiune, Brâncoveanu ar fi ajuns la nimicirea sa și a țării, pe când cu cartea s-a ridicat la înălțimea de ocrotitor al Ortodoxiei, de patron al tuturor bisericilor creștine din Răsărit, de urmaș al autorității împăraților bizantini. Din păcate, lungă sa domnie a condus și la o erodare a credibilității sale în fața turcilor, dar și la apariția unui curent intern ostil lui. Așa se face că, în anul 1707, între el și familia Cantacuzinilor, cu care era înrudit, a apărut un conflict, cu un deznodământ tragic pentru toți cei implicați în evenimentele ulterioare.

Iubitor de artă și cultură

În contextul în care Dimitrie Cantemir, domnul Moldovei, a trecut de partea Rusiei, Constantin Brâncoveanu a fost privit cu tot mai multă neîncredere de către turci. În ziua de 4 aprilie 1714, la București, sosea în vizită un înalt demnitar otoman, de altfel prieten cu domnul muntean, care i-a spus că este mazilit și l-a obligat, sub pază armată, să îl însoțească la Constantinopol. Domnul a fost luat împreună cu toată familia sa. La începutul lunii mai, după o călătorie de trei săptămâni, Constantin Brâncoveanu ajungea pe malurile Bosforului, la Edicule, la închisoarea celor 7 turnuri, unde era închis împreună cu fiii săi. De asemenea, soția și fiicele sale fuseseră aruncate în temniță. Constantin Brâncoveanu a stat aici câteva luni, până când a fost executat, la 15 august 1714, împreună cu cei patru fii ai săi, pe baza a nouă capete de acuzare aduse de către turci, între care: că a purtat corespondență secretă cu puterile creștine, că sărăcise țara în dauna îmbogățirii sale și că își cumpărase din Viena obiecte pe care nici sultanul nu le avea, că a bătut în Transilvania monede de aur. Pentru că nu au dorit să se lepede de credința strămoșească și să o îmbrățișeze pe cea musulmană, fapt care le-ar fi asigurat viața și le-ar fi redat demnitățile, domnul român și fiii săi au fost uciși cu brutalitate. Trupurile lor au fost aruncate în Bosfor, în timp ce capetele le-au fost plimbate prin oraș în văzul tuturor. Aveau să mai treacă mulți ani până când trupurile Sfinților Martiri Brâncoveni să se odihnească în pământul natal. După ani de suferințe și exil, soția lui Constantin Brâncoveanu se întorcea în țară, împreună cu fiicele ei, jelindu-și soțul și fiii uciși de turci.

Constantin Brâncoveanu a rămas în istorie ca o figură respectată, un domnitor îndrăgit de români. Despre martiriul său s-au scris, de-a lungul timpului, multe poezii, opere literare și, desigur, lucrări de is-

continuare în pagina 15

Rugămintele sau Dialogul lui Dumnezeu cu sufletul omului

«Nu-mi spune nimic. Îți cunosc mizeria, necazurile, luptele și ispitele sufletului tău, așa cum ești tu! Dă-mi inima ta! Dacă o să aștepti să devii un înger ca să mi te dăruiești întru iubire, atunci n-ai să Mă iubești niciodată.

Chiar când ești laș, fricos, neîncredător în împlinirea dragostei și în săvârșirea dragostei și a sfințeniei, chiar când ai să recazi în acele păcate pe care nu ai vrea să le mai faci, Eu nu îți dau voie să nu Mă iubești. Iubește-Mă așa cum ești tu!

În orice moment și în orice situație te-ai afla, în credincioșie sau în trădare, în răvna sau în uscăciune, tu iubește-Mă așa cum ești. Eu vreau să Mă poți iubi din puțina și săraca ta inimă. Dacă voi aștepta până când vei fi desăvârșit, atunci n-ai să Mă iubești niciodată. N-aș putea Eu, oare, să fac din fiecare fir de nisip un serafim?! Un înger care să strălucească de curăție și dragoste? Nu sunt Eu Domnul Dumnezeu care am creat toate și pot totul? Omule, ți-ai dat tu viața pentru lume din dragoste pentru oameni sau ai murit din iubire pentru Mine? Atunci din ce motiv nu Mă lași să te iubesc? Fiul Meu, lasă-Mă să te iubesc, Eu îți vreau inima, care este locașul Meu. Desigur, cu timpul am să te schimb, însă chiar până atunci, iubește-Mă așa cum ești tu, fiindcă Eu te iubesc cu toate că ești așa. Eu vreau ca dragostea ta pentru Mine să se nască din puțina și săraca ta inimă; din adâncul neputinței și al murdăriei tale. Eu te iubesc și când ești slab și necurat.

Nu vreau o dragoste izvorâtă și hrănită din mândria „virtuților” tale, ci dintr-o inimă smerită pe care o pot curăți oricând. N-am nevoie de „virtuțile” tale, de talentele tale, de înțelepciunea ta. Eu vreau doar să Mă iubești și să lucrezi cu dragoste pentru Mine. Nu „virtuțile” tale doresc; dacă ți le-aș da, tu ești așa de slab și mândru, încât aș hrăni amorul tău propriu și nu M-ai cinsti pe Mine. Deci ele să nu fie un motiv pentru care tu nu Mă cauți și stai departe de Mine. Apropie-te cu dragoste!

Unui fier negru flăcările unui foc nu numai i-ar curăța rugina, dar l-ar face incandescent. Iubește-Mă deci, și păcatele se vor arde, și tu vei fi fericit. Iubește-Mă nu numai ca să fii curat, asta ar fi din nou o mândrie pentru tine, ci pentru că Eu vreau să odihnesc în inima ta. Deci nu te mai îngrijora de asta.

Aș putea să fac prin tine lucruri mari pentru mintea omenească, dar nu; tu ai să fii slugă rea și nefolositoare și neputincioasă. Am să-ți iau și puținul pe care tu te încrezi că-l ai. Eu te-am făcut din iubire, și pentru ca să-ți dau iubirea, fără ca tu să-Mi poți da ceva. Nu încerca

să-Mi plătești iubirea prin nimic, asta Mă doare atât de mult la tine.

Iubește-Mă în dragostea Duhului Meu și fără motive. Nu mai sta departe de Mine; îți lipsește nu sfințenia – pe care numai Eu ți-o pot da – ci o inimă gata să mă iubească oricând și până la capăt. Astăzi Eu stau la ușa inimii tale ca un cerșetor, Eu singurul și adevăratul Împărat și Domn. Eu bat și aștept. Grăbește-te să-Mi deschizi prin smerenie; nu mai aduce motiv întinăriciunea și sărăcia ta. Dacă

ți-ai cunoaște-o până-n adânc și deplin, ai muri de durere. Dar ceea ce M-ar dura pe Mine ar fi ca tu și acum să te îndoiiești de dragostea ce o am Eu pentru tine.

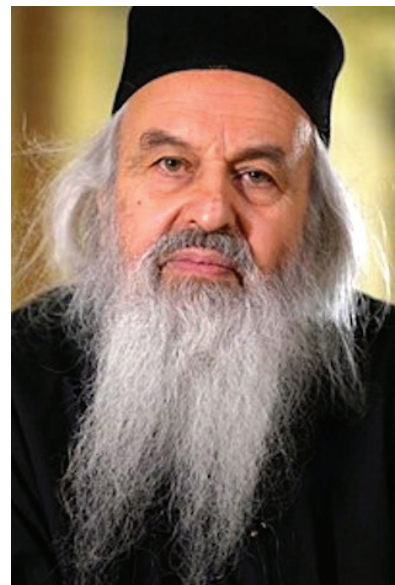
Crede că Eu pot totul și tu nu poți nimic fără Mine; doar păcatul ești în stare să-l faci fără ajutorul Meu. Să nu te încrezi în tine fără Mine, căci altfel voi fi nevoit să te las în cădere în măsura cu care tu te apreciezi.

Nu te frământa că n-ai „virtuți”. Am să-ți dau Eu Sfințenia Mea. Deschide-ți inima prin pocăință și Mă primește în potirul sufletului tău prin Trupul și Sângele Meu, pe care în dar ți-L dau la Sfânta Liturghie. Atunci o să te fac să înțelegi totul și să Mă iubești mai mult decât îți poți închipui. Lasă să curgă Sângele Meu în sângele tău și să bată inima Mea în inima ta.

Eu ți-am dat-o pe Sfânta și Preacurata Mea Maică. Lasă să treacă totul prin inima Ei curată, încât să poată mijloci pentru tine.

Orice s-ar întâmpla, nu aștepta nicidecum să devii sfânt, ca pe urmă să Mă iubești. În acest fel tu nu m-ai iubi niciodată. Și acum, du-te. Eu sunt cu tine!»

de Ieromonah Rafail Noica

continuare din pagina 14

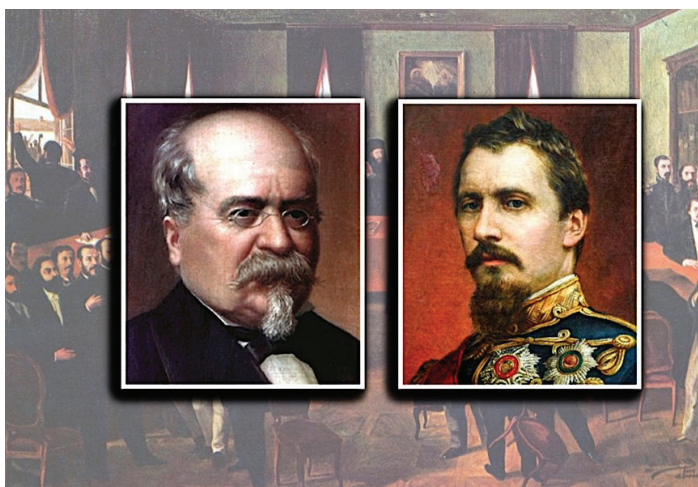
torie. Iată de ce actul de trecere în rândul sfinților a lui Constantin Brâncoveanu și a fiilor săi, inițiat de Biserica Ortodoxă Română, în anul 1992, a fost unul onorant pentru poporul acesta, care și-a arătat, și în acest fel, prețuirea față de Brâncoveni, întrucât s-au jertfit pentru neam și credință. Despre Sfântul Voievod Martir Constantin Brâncoveanu se pot spune multe și alese lucruri, însă credem că poate cele mai frumoase și relevante cuvinte despre acesta le-a scris istoricul Constantin C. Giurescu, caracterizându-l

pe marele domnitor astfel: „Gospodar, credincios, iubitor de artă și cultură, Constantin Brâncoveanu este una din figurile cele mai de seamă ale trecutului nostru. El simbolizează epoca de strălucire a spiritului nostru. Iar sfârșitul său tragic, suportat cu tărie de suflet, adevărat creștinească, adaugă chipului său aureola de martir”.

Prof. Dr. Dorin Stănescu

Unirea Principatelor Române „așa cum a fost”

La 163 de ani de la Unirea Principatelor, se ivește un bun prilej de reamintire, de celebrare și - de ce nu? - chiar de interogare. Mulți se întrebă dacă această așezare împreună a Țării Românești (fără Dobrogea) și Moldovei (fără Bucovina și Basarabia, cu excepția ținuturilor Cahul, Ismail și Bolgrad, revenite la matcă în 1856) nu a fost cumva un simplu cadou al Franței lui Napoleon al III-lea făcut românilor. Istoricii de meserie, trecuți prin arhive și biblioteci, știu răspunsul, deși acesta nu este deloc simplu.

Unirea Principatelor a fost un act deopotrivă intern și internațional, ea realizându-se prin voința românilor, recunoscută treptat de marile puteri. Voința românilor nu se potrivea întru totul cu voința marilor puteri, pe de o parte, iar pe de alta, nici interesele și planurile marilor puteri nu erau concordante. Contra unirii erau în mod clar Turcia și Austria, Anglia a fost oscilantă (dar nu s-a opus vehement), iar Franța, Prusia, Sardinia și Rusia au sprijinit, din motive diferite, actul. Soluțiile de unire puteau să fie variate. Conferința de la Paris din 1858, după ce a luat act de hotărârile entuziaste de unire ale adunărilor ad-hoc, a decis o unire parțială, cu doi domni, două capitale, două adunări, două guverne etc. Or, o asemenea „uniune” nu însemna deloc unirea dorită de români și exprimată democratic (la nivelul democrației de atunci) în 1857. Aici a intervenit „actul energetic al națiunii române” - cum a spus Mihail Kogălniceanu - exprimat prin elita conducătoare a generației de la 1848. Atunci, liderii mișcării unioniste au lăsat deoparte orice neînțelegere și ranchiună, punând pe prim plan interesul național. Colonelul Alexandru Ioan Cuza era un „om nou”, fără spiță domnească, ales tocmai pentru că el putea să împacă spiritele divizate între candidații de sânge princiar. **„Politica faptului împlinit” și obiective îndeplinite**

Dubla alegere a lui Cuza a fost făcută în pofida dorinței marilor puteri și le-a pus pe acestea în fața faptului împlinit. „Politica faptului împlinit” a mai fost practică de români și ulterior și a dat, în general, roade. Actul de la 1859 este prima manifestare din secolul al XIX-lea a acestei politici. De aici și până la unirea deplină mai era, însă, cale lungă, iar Cuza, cu spiritul lui organizat, a fost artizanul desăvârșirii unirii. Pregătirea militară l-a ajutat mult pe principe în structurarea noului stat, iar spiritul lui de dreptate a fost receptat de popor prin formularea „ocaua lui Cuza”. Noul principe a avut de îndeplinit trei obiective principale de-a lungul domniei: recunoașterea internațională a dublei sale alegeri, desăvârșirea unirii și

modernizarea țării prin marile reforme. Primul a fost îndeplinit, cu mult tact și printr-o diplomatie de nivel european, cu sprijinul Franței, chiar în 1859. Al doilea, cu multe piedici interne și externe, între anii 1859 și 1863, a constat în unificarea rapidă a principatelor instituții ale statului: armată, administrație, biserică, justiție, guvern, parlament. Al treilea - cel mai dificil - a însemnat aplicarea, între 1863 și 1865, a altor puncte din programul Revoluției de la 1848 pentru structurarea României după modelul democrațiilor occidentale. Firește, a fost complicat, iar secularizarea averilor mănăstirești, legea rurală pentru aplicarea reformei agrare și „Statutul dezvoltător al Convenției de la Paris” (impus prin plebiscit și lovitură de stat) au stârnit cele mai multe controverse și mai mari opoziții, deopotrivă în interior și în afară. Cu toate acestea, principele a mers înainte, însoțit de opinteli și greșeli, reușind să facă în șapte ani de domnie mai mult decât alți principii în zeci de ani. Era de așteptat să fie răsturnat de la putere, mai ales că se despărțise de cel mai bun sfetnic al său, de învățatul cu nume de râu basarabean - Mihail Kogălniceanu -, acela care visa și făcea reforme democratice, dar le voia „fără pripeală”, adică temeinice.

Echilibru fragil

Se mai întrebă unii dacă unirea nu s-a făcut în detrimentul moldovenilor, dacă noua Românie nu a fost cumva prea centralizată la București, mai ales că supărarea unor moldoveni s-a auzit încă din epocă. Natural, un act precum acesta - ca toate marile înfăptuiri ale istoriei - nu putea să nu stârnească și nemulțumiri. Domnul Cuza și Mihail Kogălniceanu - ambii moldoveni - au căutat să mențină un echilibru (domn moldovean - capitală munteană; prima universitate modernă la Iași - a doua la București etc.), dar nu a fost unul perfect și nici nu a durat foarte mult. Înalții funcționari din Moldova își vedeau posturile reduse sau amenințate, „Iașii vechilor zidiri”, unde Vasile Lupu - cel cu fire mai mult împărătească decât domnească - făcuse „Trei Ierarhii” și unde Dimitrie Cantemir - primul mare român de anvergură internațională - îl primise pe Petru cel Mare, deveneau un oraș de provincie. Și apoi, tradițiile de autonomie ale Principatului Moldovei se topeau toate în instituții croite după reguli noi și plasate în capitala de la București. Și, totuși, la scara istoriei, pentru binele națiunii române în ansamblul său, dincolo de moldoveni, munteni sau ardeleni, actul a fost drept și necesar. În aceste locuri de la marginea Europei civilizate, locuri de interferență între Occident și Orient, o Românie cu statut de „Principate Unite” și cu instituții paralele la București și Iași, fără o putere centralizată, nu avea nici o șansă de dăinuire. Dovada este că România creată atunci și augmentată prin actele de la 1877-1878 și 1918-1920 există (cu rășluirea de după Al Doilea Război Mondial) și astăzi.

O unire importantă

Alții se întrebă dacă unirea aceasta de sub Cuza nu a fost cumva neînsemnată și „mică”. Ideea aceasta de „unire mică” este recentă, de după 1989. Înainte, în timpul comunismului, nu se prea putea zice „marea unire” și nici „România Mare”, expresii considerate reminiscente „burgheze”. Atunci, actul de la 1859 era numit „Unirea Principatelor Române”. Nu este corect să ierarhizăm asemenea evenimente capitale pentru existența românilor. Iar dacă zicem „unirea cea mare”, nu înseamnă că unirile celelalte au fost mici. Fără 1859, nu se poate imagina nici 1918. Unirea din 1918 a fost numită „mare” nu fiindcă cea de la 1859 ar fi fost „mică”, ci pentru că a fost pasul

continuare în pagina 17

ȘCOALA RUGĂCIUNII

Nu-mi amintesc să fi învățat în copilărie despre rugăciune. Am învățat de la bunici anumite rugăciuni și obiceiul de a le spune dimineața și seara. După ce am început să citesc, mi-a căzut în mâini o carte de rugăciuni pentru copii și am urmat rânduiala lor. Nici la ora de religie de la școală nu-mi amintesc să fi aflat, pe măsura vârstei, prea multe despre rugăciune. Am început să mă rog așa cum un copil începe să mănânce, fără să i se fi explicat despre sistemul digestiv și principiile de nutriție: primind ce i se dă, imitând ceea ce vede.

Mai târziu, citind scrieri ale părinților și sfinților am aflat că rugăciunea este „maica faptelor bune”, cea mai bună lucrare pe care o poate face omul, deci cu totul vrednică de strădanie. Există mai multe trepte sau feluri de rugăciune prin care omul ajunge din ce în ce mai mult în comuniune cu Dumnezeu. În rugăciune sufletul comunică în timp real cu Dumnezeu, adresându-I-se și primind răspuns în taină. În rugăciune omul ajunge la cele mai înalte culmi ale ființei sale. Iar eu, ținând în mâini cărticica mea de rugăciune dezmembrată de îndelunga folosință, am deznădăjduit. Dacă așa trebuie să fie rugăciunea, atunci cartea mea nu duce nicăieri – eu nu știu să mă rog.

Există în literatura creștină câteva cărți celebre despre practica rugăciunii. Comoara învățăturii sfinților de peste veacuri este cuprinsă în Filocalie. În cuvinte mai simple și mai puține, într-o formă mai accesibilă începătorilor, predania despre rugăciune a Filocaliei se regăsește în „Pelerinul rus”, relatare anonimă pusă pe seama unui țaran rus de la jumătatea secolului al XIX-lea care călătorește prin Rusia cu mica sa Filocalie în căutarea rugăciunii lui Iisus. Nici Filocalia și nici „Pelerinul rus” nu par să se adreseze însă unui neinițiat sau unui om străin de biserică. Destinatarul amândurora știe deja câte ceva despre rugăciune și își dorește cu ardoare să o dobândească. Dar un altul ce va face? Mitropolitul Antonie al Surojului († 2003) răspunde omului modern în „Școala rugăciunii”, pornind de la conștientizarea prezenței lui Dumnezeu și mergând în puține pagini până la a ne adresa Lui. Îndrumarul acesta atât de firesc și de direct formulat pare cea mai simplă rețetă. Citindu-l ai impresia că vlădica Antonie stă aievea în scaunul Spovedaniei și îți îndreaptă pașii spre Dumnezeu. E o carte de care cu greu m-am putut despărți... iar la urmă m-am revăzut din nou cu propria mea neștiință și neputință.

Corijentă până și la „Școala rugăciunii”, am citit într-o zi cuvântul Evangheliei: „Fără de Mine nu puteți face nimic” (Ioan 15, 5). Cu adevărat, Doamne, fără de Tine nu putem dobândi nici o izbândă. De la Tine trebuie să cerem ajutor în toate, dar dacă nici să cerem nu știm, atunci ce ne mai rămâne?! „Cred, Doamne, ajută necredinței mele!” (Marcu 9, 24). Paradoxul rugăciunii este rugăciunea pentru rugăciune, ca atunci când nu poți să te rogi, Dumnezeu însuși să vină spre tine.

Suntem obișnuiți să îi cerem lui Dumnezeu cele ce credem că sunt ale lui Dumnezeu: iertarea păcatelor, milă, întărire, cele bune pentru viața noastră, mântuire. Și credem că ceea ce noi trebuie să aducem înaintea lui Dumnezeu în schimb nimeni nu poate plini; sunt ca o taxă de intrare în Biserică, în dialog cu Dumnezeu: credința, virtutea, rugăciunea. Dar Hristos ne-a avertizat că fără El nu putem face nimic. Nu doar că fără energiile necreate ale lui Dumnezeu noi și lumea întregă trecem în neființă. Dar chiar având ființă, deplinătatea vieții biologice, fără Harul lui Dumnezeu nimic bun nu putem face. Nu avem credință dacă nu îi vom cere lui Dumnezeu să ne-o sporească, nu avem pocăință dacă nu îi cerem lui Dumnezeu să ne descopere păcatele noastre. Nici măcar ochii sufletului nu îi putem ridica în rugăciune către Dumnezeu: pornirea sufletului pentru rugăciune, „inima înfrântă și smerită”, este deja darul lui Dumnezeu.

În Sfânta Liturghie, după sfințirea Darurilor, preotul mărturisește că îi aducem lui Dumnezeu „ale Tale dintru ale Tale”. Același lucru îl facem și noi în jertfa personală de zi de zi, în strădania noastră de a-L găsi și de a fi cu Dumnezeu. La chemarea tainică a Domnului de a ne mișca sufletul spre El („dintru ale Tale”), noi aducem tot „ale Tale”, adică rugăciunea care I se cuvine ca răspuns. Să nu nesocotim darul pe care ni-l face Domnul ca să ne putem ruga. Acesta este talantul care se cere înmulțit, pentru care vom da socoteală Stăpânului.

În fața acestei înspăimântătoare perspective, de a fi chemați la un dialog cu Dumnezeu pe care nu ne simțim în stare să îl purtăm, unde vom găsi ajutor? Ieroschimonahul Daniil Sandu Tudor († 1962) ne-o arată în Imnul acatist al Rugului Aprins pe Maica Domnului ca „Împărăteasa rugăciunii”, „rugăciunea întrupată”. Ea este întruchiparea dorului omenesc către Dumnezeu, este modelul nostru de rugăciune desăvârșită („Mireasă urzitoare de nesfârșită rugăciune”), dar este și cea care ne „deschide calea de sus”, „Spadă obladuitoare a predaniei isihaste” care ne învață meșteșugul rugăciunii și ne călăuzește spre întâlnirea cu Hristos. Maica Domnului, stareța sfinților isihaiști din toate timpurile din Muntele Athos, este „ajutorință și-n cădere a celor neduhovnicești”, adică a celor ce încă n-au dobândit darul Duhului Sfânt. Ea să ne fie tuturor, în orice loc de pe cale, școală a rugăciunii. Amin!

Iulia Monti

continuare din pagina 16

final, pasul încununării unui proces, pasul prin care - ca printr-o minune, spuneau unii - s-au unit cu Vechiul Regat nu state românești, ci provincii românești ocupate de străini. În general, în cazurile Germaniei și Italiei (în parte), vechi entități politice germane, respectiv italiene libere, s-au unit după principii etnic și național. La noi, pentru unirea din 1918, a fost nevoie de o luptă politică îndelungată de emancipare națională contra unor imperii asupritoare. Las deoparte faptul că, înainte de 1918, provinciile românești înstrăinate reprezentau mai mult, ca suprafață și populație, decât România.

Istoria „așa cum a fost”

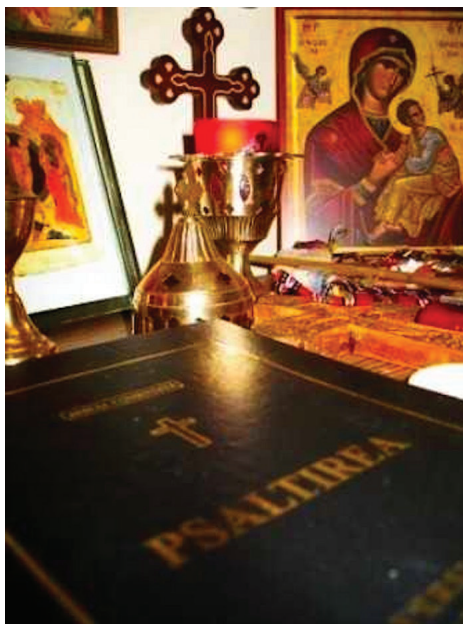
Istoria nu este un joc al imaginației, cu toate că fără imaginație nu se poate studia trecutul. Cei care cred în istoria deconstructivistă abandonează căutarea adevărului istoric (care este, oricum, parțial)

în favoarea lămuririi unor chestiuni de genul „ce s-ar fi întâmplat dacă?”. Poate să fie interesant, dar acest procedeu nu este istorie, ci un fel de exercițiu intelectual. Istoricul de meserie are menirea să reconstituie trecutul după surse și să compună apoi fresca, cu scopul de a ajunge la adevăr sau cât mai aproape de adevăr. Germanul Leopold von Ranke, în urmă cu circa două secole, spera ca discursul despre trecut să fie „așa cum a fost” trecutul. Istoricii nu au reușit să-i atingă dezideratul, dar au tins spre el. Din această perspectivă, eu cred (împreună cu Radio „Europa Liberă” de odinioară) că, deocamdată, „locul românilor este în România”, adică în adăpostul pe care l-au făcut strămoșii și pe care liderii de la 1859, ajutați de unii europeni, l-au fortificat sub forma nucleului statului național unitar român. De aceea, Alexandru Ioan Cuza și generația lui se cuvîn prețuiți.

Acad. Ioan Aurel Pop

PSALTIREA, DAR DUMNEZEIESC PENTRU SUFLET

Socotită a fi cea mai populară scriere a Vechiului Testament, Psaltirea a rămas de mii de ani cartea de rugăciune la îndemâna celor care cheamă în ajutor numele lui Dumnezeu. Este arma duhovnicească nelipsită din rugăciunea monahului și, totodată, mângâierea fiecărui creștin la vreme de postire și întristare. Cei 150 de psalmi din care se alcătuiește cuprind în sine „tot ceea ce

este mai folositor în toate”, definind-o întru totul ca pe „o adevărată comoară de învățături bune, punând la îndemâna fiecăruia, după sânguinta lui, tot ceea ce îi este de folos”.

Confirmarea Psaltirii drept carte de căpătâi pentru viața duhovnicească a omului credincios vine din înseși cuvintele Mântuitorului Hristos, care le-a spus ucenicilor Săi după Înviere că trebuia să împlinească toate cele scrise despre Sine „în Legea lui Moise, în proci și în psalmi” (Luca 24, 44). Căutând la profunzimea conținutului din această lucrare plină de har dumnezeiesc, Sfinții Părinți au dorit să surprindă și să tâlcuiască folosul și roada duhovnicească adusă pentru suflet și pentru trup. Sfinții Vasile cel Mare și Efreem Sirul sunt între cei mai reprezentativi exegeți ai Psaltirii, cuvintele lor de învățatură însoțind și astăzi conținutul liturgic al acestei lucrări.

Nevoitor neîntrecut și teolog luminat al Bisericii, Sfântul Vasile cel Mare ne-a lăsat un comentariu unic la Cartea Psalmilor. Cuvintele sale pun în lumină folosul aparte al acestei cărți prin care Părinții de odinioară, rugându-se fierbinte, făceau minuni, alungau demonii și-i aduceau pe îngeri pe pământ. De la el aflăm că citirea în stare de rugăciune a Psaltirii „vindecă rănile cele vechi ale sufletului și aduce cât se poate de grabnic însănătoșirea celui de curând rănit. Îngrijește pe cel bolnav și păstrează întreg pe cel sănătos. În genere, ea face ca patimile, care de-a lungul vieții omenești caută să se cuibărească în suflete, să fie îndepărtate, și la aceasta ajunge prin crearea îngrijită a unei stări sufletești pline de bucurie și de plăcere, care face ca în suflete să ia ființă cugetele cele înțelepte” (Sfântul Vasile cel Mare, *Cuvânt înainte la Psalmi*). Cuvântul Psaltirii este doctorie pentru trup și suflet. În învățăturile psalmilor, Sfântul Duh așază „doctoria” cea mult trebuincioasă mântuirii noastre. „De astfel, tot asemenea fac și doctorii cei înțelepți atunci când au dat bolnavilor doctorii amare: căci ei le amestecă mai întâi cu miere și numai după aceea le dau celor care nu ar putea să le ia altfel. Deci, aceasta este cauza care a făcut ca să se ajungă și pentru noi la cântările pline de armonie ale psalmilor, pentru ca cei care-i vor citi să creadă că fac cântări, iar în realitate să-și cultive sufletele” (Ibidem). În această stare, creștinul dobândește „liniștea sufletului” și alungă de la sine

„valul gândurilor”, slăbește „mânia sufletului” și înfrânează „pornirea către patimi”.

Cel mai mare teolog și imnograf al Siriei creștine, numit și „Harpa Duhului Sfânt”, Sfântul Efreem Sirul, laudă la rândul său foloasele psihosomatice ale Psaltirii. Asemenea Sfântului Vasile, poetul sirian vede în Psaltire *medicamentul duhovnicesc* care vindecă suferințele cele ascunse ale sufletului și dă trupului putere să lucreze cele ce sunt spre folosul mântuirii. „Psalmul este alinarea sufletului, dăruitorul păcii. Psalmul este adunător al prieteniei, unire a celor despărțiți, al celor învrăjbiți împăcător. Psalmul este aducătorul de ajutor al îngerilor, armă întru frica de noapte, odihnă ostenelilor de ziua, pruncilor întemeiere, bătrânilor împodobire, prea îmbătrâniților mângâiere, femeilor podoabă prea potrivită. Psalmul pe pustietăți le face sălaşe, pe târguri le înțelepțește, al celor noi începători învățatură de slovă, al celor sporțiți creștere, al celor desăvârșiți întărire, glas al Bisericii. Praznicelor le dă strălucire, pe întristarea cea după Dumnezeu o zidește. Psalmul și din inimă de piatră scoate lacrimi. Psalmul este luminare a sufletelor, sfințire a trupurilor” (Sfântul Efreem Sirul, *Cuvânt pentru Psalmi*).

Din punct de vedere structural, putem distinge Psalmii după ideea principală pe care o transmit: dogmatici sau de adorare, cu conținut moral, de mulțumire și de pocăință, istorici, liturgici, mesianici și taumaturgici. Efectul generat asupra naturii omului se reflectă cel mai bine în conținutul Psalmilor taumaturgici.

Între aceștia, Psalmul 22 (în unele ediții scripturistice numerotat cu 23) este socotit între „psalmii însănătoșirii”, alături de Psalmul 102. Acesta este recomandat ca remediu duhovnicesc pentru orice fel de tulburare psihosomatică. Citirea lui se face în stare de desăvârșită liniște interioară. „*Domnul mă paște și nimic nu-mi va lipsi. La loc de pășune, acolo m-a sălășluit, la apa odihnei m-a hrănit. Sufletul meu l-a întors, povățuitu-m-a pe căile dreptății, pentru numele Lui. Că de voi și umbla în mijlocul morții, nu mă voi teme de rele; că Tu cu mine ești*” (Psalmul 22, 1-4). De cele mai multe ori, sufletul „se poate instrăina de sine însuși, de propria lui autenticitate” (Pr. Ioan Sorin Usca, prof. Ioan Traia, *Psalmii în tâlcuirea Sfinților Părinți*, București, 2009, p. 129).

„Dacă Împăratul nostru Hristos ar fi depărtat de noi prin spațiu” - spune Sfântul Ioan Gură de Aur -, „ai avea dreptate să te întrebi cum poți fi lângă El; dar cum El este de față în orice loc, atunci este alături de orice om care Îl dorește, de orice om cu viață curată” (Sfântul Ioan Gură de Aur, *Omilii la Matei*, LIV, 5).

Prin prezența Sa în suflet, Domnul scoate afară orice frică, și, odată cu ea, toată suferința trupească. Mesajul Psalmului 102 este unul de întineririi duhovnicești: „Bindecuvăntează, suflete al meu, pe Domnul și toate cele dinlăuntrul meu, numele cel sfânt al Lui. Bindecuvăntează, suflete al meu, pe Domnul și nu uita toate răsplătirile Lui. Pe Cel ce curățește toate fărădelegile tale, pe Cel ce vindecă toate bolile tale” (v. 1-3).

Pr. Ioniță Apostolache

CATEHISM - Sfânta Taină a Cuminecăturii

Sfânta Cuminecătură (dumnezeiasca Euharistie, Sfânta Împărtașanie) este Sfânta Taină prin care, sub chipul pâinii și al vinului sfințite la Sfânta Liturghie, credinciosul se împărtașește cu însuși Trupul și Sângele Mântuitorului Iisus Hristos, spre iertarea păcatelor și spre viața de veci.

Pâinea și vinul Sfintei Cuminecături numai pentru simțurile noastre trupești sunt pâine și vin, dar cu adevărat sunt însuși Trupul și însuși Sângele Mântuitorului Hristos, căci în timpul Sfintei Liturghii au fost prefăcute în chip minunat în Trupul și Sângele Domnului, prin puterea Duhului Sfânt, la rugăciunea preotului slujitor.

Învierea

Mihai Eminescu

Prin ziduri înnegrite, prin izul umezelii,
Al morții rece spirit se strecura-n tăcere;
Un singur glas îngâna cuvintele de miere,
Închise în trătăjul străvechii evanghelii.

C-un muc în mâini moșneagul cu barba ca zăpada,
Din cărți cu file unse norodul îl învață
Că moartea e în luptă cu vecinica viață,
Că de trei zile-nvinge, cumplit muncindu-și prada.

O muzică adâncă și plină de blândețe
Pătrunde tânguioasa puternicile bolți;
„Pieirea, Doamne Sfinte, căzu în orice colț,
Înveninând pre însuși izvorul de viețe.

Nimica înainte-ți e omul ca un fulg,
Ș-acest nimic îți cere o rază mângâioasă,
În pâlcuri sunătoare de plânsete duioasă
A noastre rugi, Părinte, organelor se smulg.”

Apoi din nou tăcere, cutremur și sfială
Și negrul întuneric se sperie de șoapte,
Douăsprezece pasuri răsună, miez de noapte,
Deodată-n negre ziduri lumina dă navală.

Un clocot lung de glasuri vui de bucurie,
Colo-n altar se uită și preoți și popor,
Cum din mormânt răsare Christos învingător
Iar inimile toate s-unesc în armonie:

Cântări și laude'nălțăm,
Noi, Ție Unuia,
Primindu-L cu psalme și ramuri
Plecați-vă neamuri,
Cântând Aleluia!

Christos a înviat din morți,
Cu cetele sfinte,
Cu moartea pre moarte călcând-o,
Lumina ducând-o
Celor din morminte!”

- Sfânta Taină a Cuminecăturii a fost așezată de Mântuitorul la Cina cea de taină, când a luat pâinea, a binecuvântat-o prin rugăciune și apoi a împărtașit pe Sfinții Săi Apostoli, zicând: „Luați mâncați, acesta este trupul meu...” iar după aceea a luat paharul, a mulțumit Părintelui ceresc, a binecuvântat paharul și a dat Sfinților Apostoli zicând: „Beți dintru acesta toți, acesta este sângele Meu...” și a adăugat apoi: „Aceasta s-o faceți întru pomenirea Mea” (Matei 26, 26-28; Luca 22, 19-20; 1 Corinteni 11, 23-25), dând porunca astfel că totdeauna să se săvârșească această Sfânta Taină.

- Sfânta Taină a Cuminecăturii trebuie să se săvârșească cu pâine dospită, din grâu curat și cu vin din struguri, căci așa a așezat-o Mântuitorul la Cina cea de taină și așa a poruncit El să se facă.

- Creștinul se împărtașește cu Trupul și Sângele Mântuitorului pentru iertarea păcatelor și pentru moștenirea vieții de veci. Căci însuși Mântuitorul zice: „Adevăr, adevăr grăiesc vouă: De nu veți mânca Trupul Fiului Omului și de nu veți bea Sângele Lui, nu veți avea viață în voi. Cel ce mănâncă Trupul Meu are viața veșnică și Eu îl voi învia în ziua cea de apoi; că Trupul Meu este adevărata mâncare și Sângele Meu adevărata băutură. Cel ce mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu petrece în Mine și Eu în el” (Ioan 6, 53-56). De aceea trebuie să fie cuminecați și copiii, după ce sunt botezați și unși cu Sfântul Mir.

- La începuturile creștinismului se împărtașeau toți credincioșii care participau la Liturghie, mai puțin cei ce se găseau sub canon. Mai târziu s-a ajuns la situația nefirească de a fi în unele parohii Liturghii la care, în afară de preot/slujitori, nu se împărtașește nimeni.

- Ca să primească cu vrednicie Sfânta Cuminecătură credinciosul trebuie să se pregătească prin post, prin rugăciune și prin spovedanie și numai așa, curat sufletește și trupește, cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste să se apropie de Domnul, cu al cărui Trup și Sânge se împărtașește. Cel ce se cuminecă nepregătit, adică cu nevrednicie, acela face mare păcat și își atrage grea osândă. „Drept aceea, oricine va mânca pâinea aceasta sau va bea paharul Domnului cu nevrednicie, vinovat va fi de Trupul și Sângele Domnului... Că cel ce mănâncă și bea cu nevrednicie, osândă își mănâncă și bea, nesocotind Trupul Domnului” (1 Corinteni 11, 27-29).

- Roadele Sfintei Cuminecături, dacă se ia cu vrednicie, sunt mari și anume: unirea cu Hristos, sporirea harului dumnezeiesc, slăbirea înclinărilor rele, curățirea de păcate și moștenirea vieții veșnice.

- Sfânta Cuminecătură este cea mai mare, mai adâncă și mai înfricoșătoare taină, fiindcă în ea credinciosul se împărtașește nu numai cu harul, ci și cu însuși izvorul harului, Iisus Hristos; fiindcă ea nu este numai taină, ci și jertfă, jertfă de mântuire adusă de Domnul Iisus Hristos pe Cruce, pentru vii și pentru morți. Ea se înnoiește nesângeros pe sfintele altare până la sfârșitul veacurilor.

Catehism Ortodox/PER

2022 - Anul omagial al rugăciunii în viața Bisericii și a creștinului și Anul comemorativ al sfinților isihaști Simeon Noul Teolog, Grigore Palama și Paisie de la Neamț

Rugăciunea este temelia vieții și creșterii spirituale a omului, este mântuitoare și sfințitoare, deoarece ne umple de prezența iubirii lui Dumnezeu Cel atotmilostiv, de harul Domnului nostru Iisus Hristos, de dragostea lui Dumnezeu Tatăl și de împărtășirea Sfântului Duh (2 Corinteni 13, 13). În Sfânta Scriptură regăsim îndemnuri nenumărate pentru a ne ruga. În Vechiul Testament, în cartea Ecclésiasticul, înțeleptul Isus, fiul lui Sirah, spune despre omul rugător: „Inima sa, de dimineată, o înalță spre Domnul, Cel care l-a făcut pe el, și înaintea Celui Preaînalt se va ruga. Va deschide gura sa întru rugăciune și pentru păcatele sale se va ruga” (Ecclésiasticul 39, 6-7). În Noul Testament, îl vedem pe Domnul Iisus Hristos participând atât la slujbele din sinagogi (cf. Marcu 1, 21), cât și rugându-Se în singurătate (Luca 5, 16: „Iar El se retrăgea în locuri pustii și Se ruga”). Mântuitorul i-a învățat pe ucenicii Săi rugăciunea Tatăl nostru, izvorul de inspirație al tuturor celorlalte rugăciuni. De asemenea, în mod deosebit, în epistolele Sfântului Apostol Pavel pot fi întâlnite numeroase sfaturi și cereri pentru înmulțirea rugăciunii. Rugăciunea, ca prezență și lucrare a Sfântului Duh în omul evlavios, aduce mângâiere, pace și bucurie; ea ne unește cu Preasfânta Treime, izvorul bucuriei și al vieții veșnice, dar și cu Biserica lui Hristos din toate timpurile și din toate locurile. Fără rugăciune nu este Biserică și nici viață creștină. Când pierdem bucuria și pacea sufletului este semnul sigur că nu ne mai rugăm cum trebuie sau cât trebuie.

Creștinul ortodox trebuie să se roage cât mai mult, fiindcă rugăciunea aduce multă iubire sfântă în inimă, ne unește cu Dumnezeu Cel milostiv, ne ajută să vedem în fiecare om un frate și în fiecare frumusețe a creației un dar de la Dumnezeu. Rugăciunea ne ajută să înfruntăm greutățile vieții și să pregustăm încă din lumea aceasta lumina și bucuria Învierii și a vieții veșnice. Nimic nu poate înlocui rugăciunea și nici o activitate nu este mai de preț decât rugăciunea, fiindcă rugăciunea ne dăruiește inspirație și putere pentru a rosti cuvântul frumos și pentru a săvârși fapta bună.

Rugăciunea este izvor de bucurie și de putere spirituală, izvor de pace și de iubire față de Dumnezeu și de semenii noștri, este respirația spirituală a sufletului. Dacă îl chemăm pe Domnul Iisus Hristos stăruitor în rugăciune, zicând: „Doamne, mântuiește-ne!”, „Doamne, scapă-ne!”, atunci El, prin harul Său, vine la noi în suflet, ne luminează și ne întărește. Toate faptele bune ale creștinului și toate gândurile curate sunt roadele rugăciunii sale și ale celor ce se roagă pentru el: preoți, părinți, prieteni evlavioși.

Pornind de la îndemnul Sfântului Apostol Pavel: „Rugați-vă neîncetat!” (1 Tesaloniceni 5, 17), sub călăuzirea Sfântului Duh și prin practica duhovnicească a Sfinților Părinți, rugăciunea: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul”, denumită atât „rugăciunea minții”, cât și „rugăciunea inimii”, a devenit calea cea mai bună pentru luminarea sufletului și sfințirea vieții creștinului.

În contextul împlinirii a 1.000 de ani de la trecerea la Domnul a Sfântului Simeon Noul Teolog (+1022) și a 300 de ani de la nașterea Sfântului Paisie de la Neamț (+1722), Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a proclamat, de asemenea, anul 2022 drept Anul comemorativ al sfinților isihaști Simeon Noul Teolog, Grigorie Palama și Paisie de la Neamț. De numele celor trei mari Sfinți isihaști, pe care-i comemorăm în mod special în decursul acestui an, 2022, se leagă trei perioade de revigorare sau înnoire spirituală din istoria Bisericii.

Patriarhia Română

**Parohia noastră are nevoie de o biserică proprie și în acest scop s-a deschis un cont bancar special.
DEVENIȚI CTTORI, SPRIJININD ACHIZIȚIONAREA UNEI BISERICI ORTODOXE ROMÂNE ÎN ZÜRICH!**

Donațiile se fac în contul:

CREDIT SUISSE - IBAN: CH31 0483 5035 8248 3100 2, SWIFT / CRESCHZZ80A

Für eine rumänische Kirche in Zürich

Mulțumim călduros FAMILIEI PRINCIARE STURDZA pentru imprimarea gratuită a Revistei noastre parohiale.

Parohia Ortodoxă Română Sfântul Nicolae din Zürich
Wehntalerstrasse 451, CH-8046, Zürich, c/o Pfarrei St. Katharina
www.bor-zh.ch

PREOT PAROH ROMICĂ-NICOLAE ENOIU
Tel./Fax: +41 52 3435491; Natel: +41 76 5120452;

Email: r-enoiu@gmx.ch

Slujbele se săvârșesc în Cripta Bisericii Catolice St. Katharina din Zürich.

Școala Parohială: În fiecare duminică la orele 10.30 (cu excepția vacanțelor școlare). Contact Email: scoalaparohiala.zurich@yahoo.com

Donații, contribuții:

IBAN: CH85 0483 5035 8248 3100 0, SWIFT/BIC: CRESCHZZ80H,

Konto: 80-500-4, Rumänisch-Orthodoxe Kirchgemeinde St.

Nikolaus, Wehntalerstr. 451, 8046 Zürich

Colegiul de redacție:

Pr. Romică-Nicolae Enoiu, Iulia Monti, Monica Drăgan, Milica Enoiu, Alina Bucher

Grafică și tehnoredactare: Alina Bucher